ප්‍රජාශක්ති

2025 දෙසැම්බර් කලාපය

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

ප්‍රජාශක්ති

අර්ධ වාර්ෂික ප්‍රකාශනය

2025 දෙවන කලාපය

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනයේ ප්‍රකාශනයකි ....

ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමාජ ආරක්ෂණ සහ ප්‍රජා සවිබලගැන්වීම් අමාත්‍යාංශය

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
අංක 24/4, කාසල් වීදිය, කොළඹ 08

ප්‍රධාන කාර්යාලය, බොරැල්ල

දුරකථන :- 011 269 5579
ෆැක්ස් :- 011 269 6592
වෙබ් :- www.rdtri.gov.lk

පුහුණු මධ්‍යස්ථානය, පිළිමතලාව

දුරකථන :- 081 257 5292
ෆැක්ස් :- 081 257 9929
වෙබ් :- dodd.dtri@gmail.com

උපදේශකත්වය

තිලිණි සුරංගිකා කරස්නාගොඩ
අධ්‍යක්ෂ
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

ඩබ්ලිව්.කේ.එන්.එන්.කෞෂල්‍යා
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

එච්.එම්.එම්.රුවෙයිත්
නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

සංස්කරණය
ප්‍රියශාන්ත කාරියවසම්
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
කේ.එම්.පී.සමරසේන
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
කේ.බී.ධර්මප්‍රිය
සංවර්ධන නිලධාරි
ඒ.එන්.විතානගේ
සංවර්ධන නිලධාරි
එස්.බී.එන්.මල්ෂානි ආනන්ද
සංවර්ධන නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

විද්‍යුත් මාධ්‍යගත කිරීම
පී.ඒ. චිත්‍රා ජයසිංහ
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

පිටකවරය
ඒ.එන්.විතානගේ
සංවර්ධන නිලධාරි

අධ්‍යක්ෂගේ පණිවිඩය.

නේක අභියෝග හා වෙනස් වීම් සමඟ ඉදිරියට පියනඟන ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයට අද වන විට ප්‍රජාව ගේ එකමුතු බව, සහභාගීත්වය හා වග වීම මත පදනම් වූ සංවර්ධනාත්මක ප්‍රවේශයක අවශ්‍යතාව මැනවින් අවබෝධ වී ඇත. එම අවශ්‍යතාව මත පදනම්ව වත්මන් රජය විසින් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් ඔස්සේ උපායමාර්ගිකව මහජන හවුල්කාරීත්වයෙන් යුතුව සංවර්ධන ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී. මෙම පසුබිම තුළ ප්‍රජාව සවිබලගැන්වීම හා සමාජ අවබෝධය වර්ධනය කිරීම සඳහා මැදිහත් වීමක් ලෙස “ප්‍රජාශක්ති” විද්‍යුත් මාධ්‍ය සඟරාව පරිශීලක ඔබ වෙත විද්‍යුත් අවකාශයේ මුදා හරින්නෙමු.

සමාජයේ සියලු පාර්ශව එකිනෙකා සමඟ ගැටලු හඳුනා ගෙන විසඳුම් සොයන සංස්කෘතියක් ගොඩනැඟීම කාලීන අවශ්‍යතාවකි. ඒ සඳහා අවැසි දැනුම, අත්දැකීම් හා අදහස් හුවමාරු කර ගැනීම සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ දී වැදගත් වනු ඇත. "පොහොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක්" දැක්ම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා යන ගමනේ දී ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය මඟින් එළිදක්වන “ප්‍රජාශක්ති” සඟරාව අත්වැලක් වනු ඇතැයි අපි විශ්වාස කරමු.

....

අධ්‍යක්ෂ

තිලිණි සුරංගිකා කරස්නාගොඩ

ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

සංස්කාරක සටහන

වත්මන් රජයේ මූලික අරමුණ හා දැක්ම ලෙස පවතින්නේ "පොහොසත් රටක් ලස්සන ජීවිතයක්" යන තේමා පාඨය වේ.

මෙම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ අරුත වඩාත් ගැඹුරු ව්‍යාක්‍ෂ්‍යානයක් කියා පායි. තවත් විධියකින් තේරුම් කිරීමේ දී රට සංවර්ධනය කරා ගමන් කිරීමේ දී මූලික අරමුණ වන්නේ එහි ජීවත් වන ජනතාවගේ පමණක් නොව සතා සීපාවා හා ගහ කොළ මෙන් ම පරිසරයේ සමතුලිත බව ද මතු කරමින් ජීවන තත්ත්වය ඉහළ තලයකට ඔසවා තැබීමකි. එය භෞතික දියුණුව පමණක් නොවන අතර යහපත් පුද්ගල ආකල්ප වලින් සපිරුණු මානව ගරුත්වය සුරැකෙන සමාජ වටපිටාවක් ඉස්මතු කිරීමකි. මෙහි දී බහුමානීය දරිද්‍රතාවය කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් ගනු ලැබේ. මේ හා සමගාමීව එකී සංවර්ධනාත්මක පරිවර්තනය ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක බවින් පොහොසත් කිරීම නිතැතින්ම ඉටුවිය යුත්තකි. එකී සංවර්ධනයේ සැබෑ හිමිකරුවන් ඒ සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනිමට කටයුතු කිරිම තුළින් සංවර්ධනයේ කිරුළ ඔවුනට හිමිවීම නොවැළැක් විය හැක. සංවර්ධනය රජයේ හෝ නිලධාරීන්ගේ කාර්යයක් නොව එහි අවැසි පුද්ගල සමූහයේ සාමූහික වගකීමක් මෙන්ම වගවීමකි.

අප ආයතනයෙන් ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලබන "ප්‍රජාශක්ති" සඟරාවෙන් ද අමතනු ලබන්නේ දරිද්‍රතාවය අවම කිරීම සඳහා අප සමඟ පෙළ ගැසෙන ලෙසයි.

එම ශාස්ත්‍රීය සංවාදය හරහා නිවැරදි ගමනක පෙර ගමන් කරුවන් වන ලෙසට ඔබ සැමට ආරාධනා

....

සංස්කාරක මණ්ඩලය

ලිපි දිග හැරුම...................

1. ඩිජිටල් විප්ලවය හා ග්‍රාමීය සංවර්ධනය 1-5
2. පොහොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක් " උදෙසා නව වැඩ සංකල්පය යොදා ගනිමු 6-11
3. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය මගින් පෝසත් රටක් ලස්සන ජීවිතයක් ගොඩනගමු 12-15
4. දිළිඳුකම තුරන් කිරීමේ ජාතික වැඩසටහන "ප්‍රජා ශක්ති" 16-23
5. ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනයේ සමාරම්භය කැමරා ඇසින් 24-28
6. වතුකරයේ ළමයින් පාසල් අධ්‍යාපනය හැරයාමට බලපාන සමාජීය කරුණු 29-32
7. ග්‍රාමීය සංවර්ධනයේදී නූතන තරුණ පරපුර දායක කර ගැනීමේ වැදගත්කම 33-36
8. ළමා මනස හා ස්මාර්ට් දූරකථන 37-39
9. බහුමාන දරිද්‍රතාවය පිටුදැකීම තුළින් ලස්සන ජීවිතයක් ළඟාකර ගනිමු 40 -44

ඩිජිටල් විප්ලවය හා ග්‍රාමීය සංවර්ධනය: අවස්ථා සහ අභියෝග

(Digital Revolution and Rural Development: Opportunities and Challenges)

1. හැඳින්වීම

21 වන ශතවර්ෂය, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයෙන් හැඩ ගැසුණු යුගයකි. තාක්ෂණික විප්ලවය, ලෝක ආර්ථිකය, සමාජ සංවිධාන සහ දේශීය ජීවන රටාවන් විශාල ලෙස වෙනස් කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල, ග්‍රාමීය ජනතාවට ඩිජිටල් තාක්ෂණය විනෝදය, අධ්‍යාපනය, ව්‍යාපාර සහ සමාජ සවිබලකරණය සඳහා නව අවස්ථා විවෘත කර ඇත. එහෙත්, ඩිජිටල් විප්ලවය සියලු ග්‍රාමීය ගැටළු සඳහා සම්පූර්ණ විසඳුමක් නොවේ. නව තාක්ෂණික පිරිවිතර සහ සමාජ අසමානතා අතර ඇති ගැටුම්, ආර්ථික සීමා සහ පාලන අභියෝග මාලාවක් සමඟ පැමිණේ. මේ නිසා, ඩිජිටල් තාක්ෂණය ප්‍රයෝජනවත් වුවද, එය ස්ථිර සහ සම්පූර්ණ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා වෙනත් ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාමාර්ග සමඟ සමගාමීව ක්‍රියා කළ යුතුය. තාක්ෂණය ස්වයංක්‍රීය විසඳුමක් නොව, මානව සංවර්ධනයේ උපකරණයක් ලෙස සැළකිය යුතු අතර, එයින් ග්‍රාමීය ජනතාවට ලබා දෙන ප්‍රතිලාභ සහ තිරසාර සංවර්ධනය තාක්ෂණ සමඟ සහයෝගයෙන් සම්පූර්ණ කළ හැක.

2. ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සහ ඩිජිටල් විප්ලවය (Rural Development and Digital Revolution)

ග්‍රාමීය සංවර්ධනය යනු ආර්ථික, සමාජ, සංස්කෘතික සහ පරිසරමය අංශ සමඟ බැඳුණු සම්පත් කළමනාකරණ සහ ප්‍රගතිමත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියකි. එහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම, ආදායම වැඩි කිරීම සහ ස්ථායි සංවර්ධනයක් ගොඩනැගීමයි. මෙය සම්පූර්ණ කර ගැනීමට, ග්‍රාමීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, සමාජ සවිබලකරණය, සම්පත් කළමනාකරණය සහ පරිසර ආරක්ෂාව අතර සමාන්‍ය සම්බන්ධතාවයක් ඇති කළ යුතුය.

ඩිජිටල් විප්ලවය ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා විශාල වාසි සහ නව අවස්ථා ලබා දේ. එහි ප්‍රධාන අංගය වන්නේ තොරතුරු සහ සේවා වෙත පහසුවෙන් පිවිසීමයි. මෙම ක්‍රියාවලිය තුළ ග්‍රාමීය ජනතාවට ලැබෙන වැදගත් ප්‍රතිලාභ පහත පරිදි විස්තර කළ හැකිය.

- **ආර්ථික පරිණාමය -** e-commerce, mobile payments, සහ Agri Tech platforms මඟින් ග්‍රාමීය ව්‍යාපාරිකයින්ට වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය ඉක්මනින් සහ පහසුවෙන් ලබා දේ. මේ නිසා නිෂ්පාදන විකුණුම් වැඩි වන අතර, ආදායම් මාර්ග විවිධාංගීකරණය කරගත හැක.

- **අධ්‍යාපනය සහ දැනුම -** e-learning, online classes, MOOCs (Massive Open Online Courses), සහ විවෘත අධ්‍යාපන සම්පත් මගින් ග්‍රාමීය පාසල් සහ සිසුන්ගේ දැනුම් හිඟය අඩු කරයි. නව තාක්ෂණික දක්ෂතා, coding, design, digital literacy සහ entrepreneurship වැනි ක්ෂේත්‍රයන්හි පුහුණුව ලබා දීමේ හැකියාව මඟින් තරුණ පරපුර වෘත්තීය හා නවෝත්පාදන හැකියාවන් සම්පන්න කරයි.
- **පාලනය සහ ප්‍රතිපත්ති -** e-Governance පද්ධති මඟින් පාලන සේවා, ලියාපදිංචි කිරීම් සහ ප්‍රජා සම්බන්ධතා කාර්යක්ෂමව සම්පූර්ණ කරයි. මෙය රාජ්‍ය සේවාවන්ට පිවිසීම පහසු කරන අතර, ප්‍රජා සහභාගීත්වය වැඩි කර, තිරසාර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වීමට උපකාරී වේ. මෙම ක්‍රියාවලිය "inclusive development" යන මූලධර්මය ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල යථාර්ථයක් බවට පත් කරයි. ඩිජිටල් තාක්ෂණය මගින් ග්‍රාමීය ජනතාවට සමාජ සබලීකරණය හා එක්වීමේ අවස්ථා ලබා දීමෙන්, ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ස්ථිර සහ වර්ධනයක් ලබන ක්‍රියාවලියක් බවට පත් වේ. එබැවින්, තාක්ෂණය සහ පරිසරය, ආර්ථිකය සහ සමාජය අතර අන්තර් සබඳතාවක් ඇති කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

3. ඩිජිටල් අවස්ථා (Opportunities)

ඩිජිටල් විප්ලවය ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධනයට නව මංපෙතක් සකස් කරයි. තාක්ෂණය, සන්නිවේදනය සහ දත්ත පදනම් තීරණ ගැනීමේ ක්‍රමයන් ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීමේ සුවිශේෂී භූමිකාවක් ඉටු කරමින්, නව ව්‍යාපාරික අවස්ථා, දැනුම, සහ සවිබලකරණය සඳහා දොරටු විවෘත කරයි. විශේෂයෙන්ම, e-commerce, social media platforms සහ mobile applications යෙදීම් මඟින් ග්‍රාමීය ව්‍යාපාරිකයින්ට දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළවලට සෘජු ප්‍රවේශයක් ලබා දී, ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන ප්‍රචාරණය, අලෙවිය සහ අතිරේක ආදායම් උපයා ගැනීම පහසු කරයි. මෙම නවීන වෙළඳාම් ක්‍රමයන් ඔස්සේ ග්‍රාමීය ව්‍යාපාරිකයින්ට ආදායම් මාර්ග විවිධාංගීකරණය කළ හැකි වන අතර, ව්‍යාපාරික ස්ථායීත්වය සහ ව්‍යාප්ත වෙළඳ පොළ පසුබිමක් නිර්මාණය වේ.

තොරතුරු සෙවීම හා හුවමාරුව දියුණු වී ඇති නිසා ගොවීන්ට සහ ග්‍රාමීය ව්‍යාපාරිකයින්ට කෘෂිකාර්මික තොරතුරු, වෙළඳපොළ මිල, කාලගුණ තත්ත්වය සහ තාක්ෂණික උපදෙස් වැනි දත්ත එසැනින් **(real-time)** ලබා ගත හැක.

මෙම තොරතුරු පදනම් කරගෙන ඔවුන්ට වැඩි දියුණු තීරණ ගැනීම, නිෂ්පාදන සැලසුම් කිරීම, ලාභය වැඩි කිරීම සහ වෙළඳපොළේ ඇති අවදානම් අඩු කිරීම පහසු වේ. එමඟින් ග්‍රාමීය ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් **නවීන, කාර්යක්ෂම සහ තරඟකාරී** බවට පත් වේ.

Digital dashboards, market analytics tools, GIS, IoT වැනි තාක්ෂණික මෙවලම් මඟින් කෘෂි, ව්‍යාපාර සහ සම්පත් කළමනාකරණයට දත්ත පදනම්ව තීරණ ගැනීමට හැකිවීම ද විශේෂ වාසියකි. තවත් ප්‍රධාන වාසික් වූයේ ග්‍රාමීය තරුණ පරපුරට නව දක්ෂතා වැඩිදියුණු කිරීමේ හැකියාවයි. Digital literacy, coding, graphic design, online marketing, e-learning platforms සහ entrepreneurship training වැනි විෂයයන් ඔස්සේ තරුණයින්ට අන්තර්ජාලය හරහා දැනුම ලබා ගැනීමේ අවස්ථා විවෘත වේ. මෙය තරුණ පරපුරට නව රැකියා අවස්ථා, තාක්ෂණික නවෝත්පාදන, startup සංස්කෘතිය හා සැබෑ ව්‍යාපාරික අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට සෘජුවම දායක වේ.

රාජ්‍ය සේවා ක්ෂේත්‍රයේද ඩිජිටල් පද්ධති මඟින් කාලය, වියදම් සහ පාලන බලය අඩු කරමින් කාර්යක්ෂමතාව Efficiency වැඩි කරයි. E-government platforms මඟින් අධ්‍යාපන ලියාපදිංචි කිරීම, සහනාධාර subsidy ලබා ගැනීම, ලේඛන ඉල්ලීම් සහ අනෙකුත් පුරවැසි සේවාවන් ඉතා පහසුවෙන් හා වේගයෙන් ලබාගත හැක. මෙය ග්‍රාමීය ජනතාවට රාජ්‍ය සේවා හා සමගාමී වීමට ප්‍රවේශය පහසු කරමින් සමාජ සමානාත්මතාව වර්ධනය කරයි.

පරිසරය හා ස්ථිර සංවර්ධනය සඳහා ඩිජිටල් මෙවලම් වැදගත් භූමිකාවක් ඉටු කරයි. **Internet of Things (IOT)**, භූගෝලීය **තොරතුරු පද්ධති (GIS)** මගින් ජලය, පස, භූමි සහ වනාන්තර ආරක්ෂා කරමින් තිරසාර භූමි භාවිතය සහ **හරිත කෘෂිය** ප්‍රවර්ධනය කළ හැක. එසේම **නවීකරණ ශක්තිය (renewable energy)**, **අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධති** සහ **ඩිජිටල් නිරීක්ෂණ පද්ධති** ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල දිගුකාලීන තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා ශක්තිමත් පදනමක් සකසයි.

අවසන් විශ්ලේෂණයක් analysis ලෙස, digital connectivity සහ online platforms මඟින් සමාජ සවිබලකරණය ද දියුණු වේ. Community networking, online knowledge sharing, digital forums සහ social innovation labs මඟින් ග්‍රාමීය ප්‍රජාව සම්බන්ධ වී දැනුම සහ පළපුරුද්ද හුවමාරු කර, සමාජ සංවර්ධනයට සජීවි සහභාගීත්වයක් ඇති කරයි.

මෙම සියලු මූලධර්ම ඔස්සේ ඩිජිටල් සංවර්ධනය ග්‍රාමීය ආර්ථිකය නව ආකාරයකට හැරවමින්, ජීවන තත්ත්ව වර්ධනය, තාක්ෂණය සමාජගත කිරීම සහ රටේ විකාශනය සඳහා නව පදනමක් සැලසීම සිදු කරයි.

4. **ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා නව මාර්ගෝපදේශ**

දෙශීය සංවර්ධනයේ දී ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වෙතින් ආර්ථික, සමාජ හා තාක්ෂණික පූර්ණත්වයක් ලබා ගැනීම ඉතාමත් අත්‍යවශ්‍ය කොටසකි. ඒ සඳහා නව ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රියාමාර්ග සහ තාක්ෂණික උපාය මාර්ග සකස් කිරීම හා ප්‍රායෝගික යෙදවීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. විශේෂයෙන් ඩිජිටල් පදනමකින් ග්‍රාමීය ජනතාව

සවිබලගැන්වීම, කෘෂිකර්මය නවීකරණය කිරීම, කාන්තා හා තරුණ ව්‍යාපාරිකයන්ට දිරිගැන්වීම් සැපයීම සහ ප්‍රජා සහභාගී වූ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම යන පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම මෙහි අරමුණයි.

4.1 ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධීකරණය

ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සාර්ථක කර ගැනීමට ICT, කෘෂිකර්ම, කාන්තා සංවර්ධන අමාත්‍යාංශ අතර ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධ කරගැනීම අත්‍යාවශ්‍යය. e-Governance වැඩසටහන්, digital training සහ Agri-tech පදනම් ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම මඟින් ප්‍රතිඵලදායී හා දිගු කාලීන පදනමක් දියුණු කළ හැක. මෙය ප්‍රතිපත්ති අස්ථාවරතාවය අවම කර, ව්‍යාපෘති නිසි ලෙස ක්‍රියාවට නංවා ගැනීමට හේතු වේ.

4.2 ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය සහ දක්ෂතා වර්ධනය

දැනුම හා දක්ෂතා පදනම් අධ්‍යාපනයක් ගොඩනැගීම ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය තොරතුරු මූලධර්ම පද්ධතිය බලාපොරොත්තු වන විශේෂ මූලාරම්භයකි. පාසල් මට්ටමින් digital literacy වැඩි කිරීම, coding, design, entrepreneurship වැනි නව දක්ෂතා පුහුණු කිරීම E-learning platforms, mobile applications, community digital hubs ආදී සේවාවන් සවිබලගැන්වීම මඟින් තරුණ පරපුරට නවතම කාලීන අවස්ථාවන් සලසිය හැක.

4.3 ආධාරක පද්ධති සහ ආයෝජන

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල තොරතුරු තාක්ෂණික පදනම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා Wi-Fi මධ්‍යස්ථාන, tele-centers හා connectivity hubs පිහිටුවීම අත්‍යවශ්‍යය. විදේශීය සහ දේශීය ICT ආධාර මඟින් digital ecosystem ශක්තිමත් කිරීමෙන් ග්‍රාමීය ජනතාවට වෙළඳපල පිවිසුම්, ව්‍යාපාරික අවස්ථා සහ නව සමාජ සන්නිවේදන පහසුකම් ලැබී පුරාණ ග්‍රාමීය මාදිලිය සමානව සජීවීකරණය කළ හැක.

4.4 ප්‍රජා සහභාගීත්වය

ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රචලිත සේවාදායක පද්ධති වෙනුවට ප්‍රජා පදනම් සැලසුම් ඉතා වැදගත්ය. ප්‍රදේශීය ජනතාවගේ අවශ්‍යතා, දැනුම හා සමාජ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් Community workshops, Participatory planning, සහ Local committees ආදී ක්‍රියාකාරී ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන්, ප්‍රජා අයිතිය හා ව්‍යාපෘති වල දිගුකාලීනත්වය තහවුරු කළ හැක.

4.5 නීතිමය හා ආයතනික පදනම්

ඩිජිටල් පදනම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා digital rights, data protection, cyber security නීති දියුණු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. නීතිමය ආරක්ෂාව ප්‍රජාවට විශ්වාසය ලබාදීමත්, දත්ත ආරක්ෂාව සහ පැහැදිලිතාව තහවුරු කිරීමත් මෙම පියවරෙන් ඉටු වේ. Monitoring systems සහ ඔවුන් මත පදනම් වූ ආයතනික ක්‍රියාකාරීත්වය දෘඪ කිරීම ද මෙහි අත්‍යවශ්‍ය කොටසකි.

4.6 තිරසාරත්වය හා පරිසර හිතකාමීතාව

ග්‍රාමීය සංවර්ධනය පරිසරය හා සම්බන්ධ පදනමකින් දියුණු විය යුතුය. IOT, GIS වැනි නව තාක්ෂණ භාවිතයෙන් වතු, ජල, භූමි කළමනාකරණය කුසලතා වැඩි කිරීම හා Sustainable Agriculture, Renewable Energy, Waste Management වැනි වැඩසටහන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම මඟින් පරිසර-හිතකාමී සංවර්ධනයක් උදෙසා නව මඟක් තැනිය හැක.

ඩිජිටල් විප්ලවය ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා අතිවිශිෂ්ට අවස්ථාවක් වුව ද, එය සාර්ථක වීමට තාක්ෂණික පරිසරය හා සමාජ පද්ධති එකවර සංවර්ධනය විය යුතු ය. තාක්ෂණය ස්වයංක්‍රීය විසඳුමක් නොව “මානව මධ්‍යස්ථ සංවර්ධනයේ උපකරණයක්” ලෙස සලකන විට පමණක් ග්‍රාමීය ජනතාවට ස්ථාවර හා අගනා ලාභයක් ලබා දිය හැක.

අනාගත ග්‍රාමීය සංවර්ධනය තීරණය කරන්නේ තාක්ෂණය පමණක් නොව, එය භාවිතා කරන ජනතාවගේ දැනුම, දක්ෂතාව හා නවෝත්පාදන හැකියාවය. එබැවින් “ඩිජිටල් විප්ලවය” සරල තාක්ෂණික වෙනසක් නොව, සමාජ පරිණාමයක ආරම්භයකි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- World Bank (2023). Digital Development for Inclusive Growth.
- UNDP Sri Lanka (2022). Bridging the Digital
- in Rural Areas.
- ICTA Sri Lanka (2021). Digital Economy Strategy.
- Senanayake, P. (2020). Rural Transformation and Technology in South Asia.

ඩී.ඒ.පී. දාස්වත්ත
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

“ පොහොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක් ” උදෙසා නව වැඩ සංකල්පය (New Work) යොදා ගනිමු..........

1970 ගණන්වල ඔස්ට්‍රියානු ජාතික සමාජ දාර්ශනිකයකුවන **ෆ්‍රිත්ජොෆ් බර්ග්මාන්** විසින් පුරෝගාමී වූ **“නව වැඩ සංකල්පය”** නවීන වෘත්තීය ලෝකය පරිවර්තනය කරමින් සිටී. නව වැඩ කිරීමේ ක්‍රමය යනු සහයෝගීතාව සහ කණ්ඩායම් වැඩ දිරිමත් කරන සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීමයි. එය සෑම කෙනෙකුටම සාර්ථක වීමට සමාන අවස්ථාවක් ඇති බවට සහතික වීම ද වේ.

"නව වැඩ" යන පදය ස්ථාපිත කළේ සමාජ විද්‍යාඥ Frithjof Bergmann විසින් වන අතර, ඔහු 2019 දී "New Work New Culture: Work We Want And A Culture That Strengthens Us" නම් පොතක් ප්‍රකාශයට පත් කළේය. නව වැඩ යනු ස්වයංක්‍රීයකරණය ආයතන ක්‍රියාකාරකම්වල මූලික අංශ භාර ගන්නා අනාගතයක් ඇතිකරන ආකාරයකි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සේවකයින් බුද්ධිමය සහ චිත්තවේගීය මට්ටමින් වඩාත් තෘප්තිමත් වනු ඇත. මෙයින් අදහස් වන්නේ මිනිසුන්ට ඔවුන්ගේ ශ්‍රම දායකත්වය සඳහා අගය කිරීමක් ඇති බවත්, ඔවුන්ට සාර්ථකත්වය අත්කර ගැනීමට අවශ්‍ය මෙවලම් සහ සහාය ලබා දී ඇති බව දැනිය යුතු බවයි.

සරලව සහ නම්‍යශීලී වැඩ විධිවිධාන ලබා දීමෙන් ඔබ්බට යමින්, නව වැඩ සංකල්පය සේවකයෙකු සහ ඔවුන්ගේ රැකියාව අතර සම්බන්ධතාවය මූලික වශයෙන් නැවත සිතා බලයි. මෙහිදී කාර්මික යුගයේ ආරම්භ වූ සාම්ප්‍රදායික, ඉහළ සිට පහළට යන ව්‍යුහයට වඩා පුද්ගලික තෘප්තිය, ස්වයං පාලනය සහ වැඩ අරමුණ අවධාරණය කිරීම කෙරෙහි ප්‍රමුඛත්වය ලබා දේ.

නව වැඩ සංකල්පය යනු කුමක් ද?.....................

"නව වැඩ" යනු සාම්ප්‍රදායික ව්‍යුහයන්ගෙන් ඉවත් වී, පුද්ගලික තෘප්තිය, ස්වාධීනත්වය සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න වැඩ ජීවන සමතුලිතතාවය අවධාරණය කරමින්, සේවක-කේන්ද්‍රීය, නම්‍යශීලී සහ අර්ථවත් වැඩකටයුතු අවධාරණය කරන සංකල්පයකි. තාක්ෂණික වෙනස්කම් සහ ගෝලීයකරණය මගින් මෙහෙයවනු ලබන මෙය, නවීන ශ්‍රම බලකායේ නිර්මාණශීලීත්වය සහ පුද්ගල සංවර්ධනය පෝෂණය කිරීම සඳහා අරමුණු මූලික කාර්යයන්, අනුවර්තනීය ආයතනික ව්‍යුහයන් සහ තාක්ෂණය ඒකාබද්ධ කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටී.

වැඩ කිරීමේ සංකල්ප, විලාසයන් සහ හැසිරීම් වසර ගණනාවක් තිස්සේ මූලික හා ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම්වලට ලක්ව තිබේ. නව වැඩ (New Work) යනු මෙම පරිවර්තනය සහ සංස්කෘතික වෙනසෙහි ප්‍රතිඵලයයි. නව වැඩ මෙසේ වර්ධනය වීමට උත්තේජක බොහෝ ඇත. ඩිජිටල්කරණය, සම්බන්ධතාවය සහ ගෝලීයකරණය මෙන්ම ජනවිකාස වෙනස්කම් ද වැඩ ලෝකයේ වෙනසට දායක වන සාධක අතර වේ. ආයතන සහ සමාජයන් මෙම නව ප්‍රවණතාවය වන නව වැඩ සමඟ කෙසේ කටයුතු කරන්නේ ද යන ප්‍රශ්නය අතිශය වැදගත් වෙමින් පවතී. සමාජ විද්‍යාඥ Bergmann විසින් දක්වා ඇති පරිදි නව වැඩ සංකල්පයේ මූලික වටිනාකම් වන්නේ ස්වාධීනත්වය, නිදහස සහ ප්‍රජාව තුළ සහභාගීත්වයයි. නිදහස සහ සහභාගීත්වයට අමතරව, නව වැඩ මගින් නිදහස හෝ ආත්ම අභිමානය, අරමුණු සහිත වෘත්තියක් මෙන්ම සංවර්ධනය සහ සමාජ වගකීම වැනි අංශ ද ඒකාබද්ධ කරයි. මෙහි දී නව වැඩ යන්නෙන් අදහස් වන්නේ, ඔබට පෙරට වඩා සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් ආකාරයකින් වැඩ අත්විඳිය හැකි සහ දැනිය හැකි බවත්, මෙම වෙනස සඳහා ඔබ සූදානම් විය යුතු බවත්ය.

තාක්ෂණයේ ශීඝ්‍ර දියුණුව, විශේෂයෙන් ඩිජිටල්කරණය සහ කෘතිම බුද්ධිය (AI) මෙම ව්‍යාපාරය වේගවත් කළේ ය. ආයතන වලට වැඩ පිළිබඳ නව සංකල්පයකට අනුගත වීමට යොමු කළේය. COVID-19 වසංගතය එහි භාවිතය තවදුරටත් වේගවත් කළේ ආයතන ක්‍රියාකාරිත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා දුරස්ථ සහ දෙමුහුන් ආකෘති ඉක්මනින් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙනි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ආයතන දැඩි ධූරාවලි මත ගොඩනගා ඇති යල්පැන ගිය ආකෘතිය වෙනුවට නවෝත්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කරන, ඉහළ දක්ෂතා ආකර්ෂණය කර ගන්නා සහ සමස්ත ඵලදායිතාව වැඩිදියුණු කරන ජංගම, සේවක-කේන්ද්‍රීය ප්‍රවේශයකට මාරු වී ඇත.

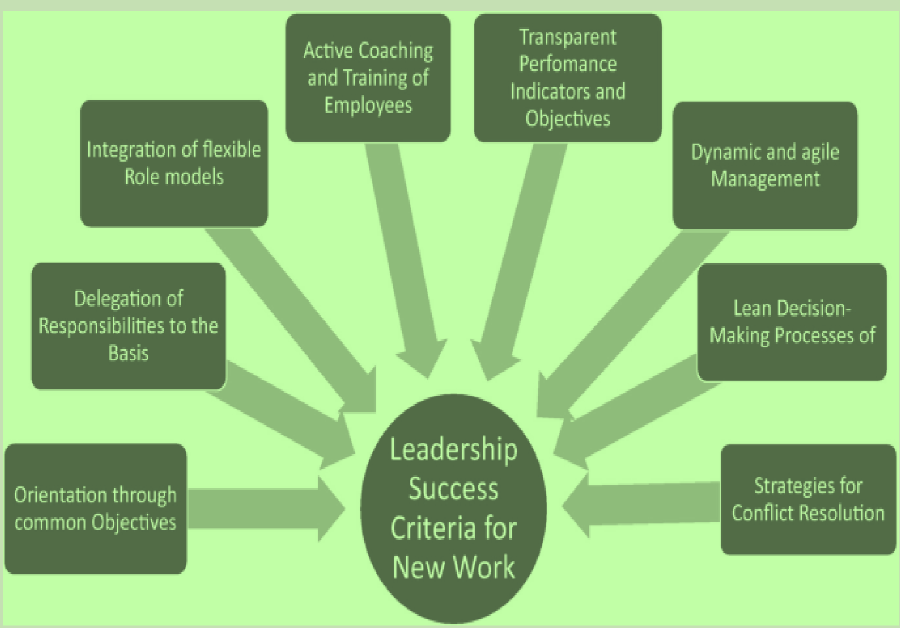

නව වැඩ සංකල්පයේ ප්‍රධාන ස්තම්භ..................

නව වැඩ සංකල්පයේ නවීන අර්ථකථනය වන වඩාත් අර්ථවත් සහ ගතික වැඩ ස්ථාන නිර්මාණය සඳහා මඟ පෙන්වන ප්‍රධාන මූලධර්ම කිහිපයක් වේ.

- **ස්වයං පාලනය සහ නම්‍යශීලීභාවය**

මෙහිදී සේවකයින්ට ඔවුන්ගේ වැඩ කටයුතු ඔවුන්ම පාලනය කිරීම (ස්වයං කළමනාකරණය) ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සලකයි. මෙයට නම්‍යශීලී කාල සටහන්, දුරස්ථ සහ දෙමුහුන් වැඩ විකල්ප සහ පැය ගණනට වඩා ප්‍රතිඵල කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන විශ්වාසය පදනම් කරගත් කළමනාකරණය ඇතුළත් වේ.

- **අර්ථවත් අරමුණ**

නව වැඩ සංකල්පය වැටුපට ඔබ්බෙන් සේවකයින්ට අරමුණක් ලබා දීමට උත්සාහ කරයි. ආයතනික වැඩ පුද්ගලික වටිනාකම් සමඟ සමපාත කිරීම සහ සමාජයට දායක වන කාර්යයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. සේවකයෙකුට තමන්ගේ වැඩ, විශාල අර්ථවත් ආයතන දැක්මක් සමඟ එකඟ වන බව හැඟෙන විට, ඔවුන්ගේ අභිප්‍රේරණය සහ කැපවීම වැඩි වේ.

- **විමධ්‍යගත නායකත්වය**

මෙම ආකෘතියේ දී, දැඩි ධූරාවලි වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී, ස්වයං-සංවිධානාත්මක කණ්ඩායම්වලට පක්ෂව පැතලි කරනු ලබයි. මෙහිදී දෘඪ ආයතනික ධූරාවලීන් වඩාත් සරල, සහයෝගී සහ තිරස් ආයතනික ආකෘති වලින් ප්‍රතිස්ථාපනය කරයි. කළමනාකරුවන් හෝ ඉහළ නිලධාරීන් භාරකරුවන්ට වඩා පුහුණුකරුවන් සහ උපදේශකයන් ලෙස ක්‍රියා කරයි, සේවකයින්ට වගකීම භාර ගැනීමට සහ තීරණ ගැනීමට බලය පවරයි.

- **අඛණ්ඩ ඉගෙනීම සහ සංවර්ධනය**

ඩිජිටල් යුගයේ වෙනස් වීමේ ශීඝ්‍ර වේගය හඳුනා ගනිමින්, නව වැඩ සංකල්පය අඛණ්ඩ කුසලතා සංවර්ධනය සහ පුද්ගලික වර්ධනය කෙරෙහි ඉහළ වටිනාකමක් තබයි. අඛණ්ඩ ඉගෙනීම සහ පුද්ගල විභවයේ වර්ධනයට අවධානය යොමු කරයි. තම සේවකයින්ගේ කුසලතා උසස් කිරීම සඳහා ආයෝජනය කරන ආයතන සමාජ වෙනස්කම්වලට අනුගත වීමට වඩා හොඳින් සමත් වේ.

- **සමස්ත යහපැවැත්ම**

නවීන වැඩ ස්ථානය එහි සේවකයින්ගේ මානසික සහ චිත්තවේගීය යහපැවැත්ම අවධාරණය කරයි. මානසික ආතතිය වැනි ගැටළු විසඳීම හුදෙක් සුවතා මුලපිරීමක් ලෙස නොව, සේවක සම්බන්ධතාව සහ රඳවා ගැනීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන උපායමාර්ගික ආයතනික අත්‍යාවශ්‍යතාවයක් ලෙස සැලකේ. වෘත්තීය සහ පෞද්ගලික ජීවිතයේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න සමතුලිතතාවයක් හෝ ගැටුමකින් තොර වූ ඒකාබද්ධතාවයක් අරමුණු කරයි. සාර්ථකත්වයේ කේන්ද්‍රය ලෙස සේවක යහපැවැත්ම, තෘප්තිය සහ අභ්‍යන්තර අභිප්‍රේරණයට ප්‍රමුඛත්වය දෙයි.

- **තාක්ෂණ ඒකාබද්ධතාවය**

තාක්ෂණය නව වැඩ සංකල්පයේ ප්‍රධාන සක්‍රීය කරුවෙකි. සහයෝගීතාව, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය සහ සන්නිවේදනය සඳහා වන ඩිජිටල් මෙවලම් විසිරී ඇති කණ්ඩායම්වලට බාධාවකින් තොරව සහ විනිවිදභාවයකින් එකට වැඩ කිරීමට උපකාර කරයි. මානව සහයෝගීතාව සහ නව වැඩ කිරීමේ ක්‍රම සඳහා සහාය වීමට ඩිජිටල් මෙවලම් සහ කෘතිම බුද්ධිය (AI) භාවිතා කරයි.

නව වැඩ සංකල්පය භාවිතා කිරීමේ ප්‍රතිලාභ...............

නව වැඩ ආකෘතිය භාවිත කිරීම රාජ්‍ය අංශය හෝ පෞද්ගලික අංශය වේවා එම ආයතන සහ සේවකයින් යන දෙපාර්ශවයටම වඩා යහපත් ප්‍රතිලාභ ලබා දෙයි.

- **වැඩි දියුණු කළ සේවක යහපැවැත්ම**

වැඩ ජීවිතය සහ සාමාන්‍ය පෞද්ගලික ජීවිතයේ සමතුලිතතාව, ස්වයං පාලනය සහ අරමුණ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම, ආතතිය අඩු කිරීම, ඉහළ රැකියා තෘප්තියකට මග පාදයි. ඵලදායීතාවය ඉහළ යෑම වඩා යහපත් සමාජයක් ගොඩනැගීමට මග පාදයි.

- **වැඩි කළ ඵලදායිතාව සහ නවෝත්පාදනය**

තමන්ගේ වැඩ සමග සම්බන්ධ වී ඇති බව හැඟෙන බලය ලත් සහ සම්බන්ධ සේවකයින් වඩාත් ඵලදායී සහ නව්‍ය බව නිරන්තරයෙන් පෙන්නුම් කෙරේ. ශ්‍රම බලකායේ ඵලදායීතාවය ඉහළ නැගීමට උපකාරී වේ.

- **ශක්තිමත් දක්ෂතා ලබා ගැනීම සහ රඳවා ගැනීම**

තරඟකාරී ගෝලීය දක්ෂතා සංචිතයක් සමඟ, නම්‍යශීලීභාවය, අරමුණු සහ යහපැවැත්ම ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සලකන ආයතන වෘත්තිකයන්ට වඩා ආකර්ෂණීය වේ. ධනාත්මක වැඩ සංස්කෘතියක් ද ආයතන කෙරෙහි පක්ෂපාතිත්වය වර්ධනය කරන අතර ඉන් පිටව යාමේ අනුපාතය අඩු කරයි. ආයතන ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීමට මග පාදයි.

- **වැඩි ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ අනුගත වීමේ හැකියාව**

නම්‍යශීලී ව්‍යුහයන් ඇති ආයතන ගෝලීය වෙනස්කම් සහ ආර්ථික වෙනස් වීම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට වඩා හොඳින් සමත් වේ.

- **වැඩිදියුණු කළ ව්‍යාපාර ප්‍රතිඵල**

නව වැඩ ආකෘතිවලින් වැඩි කාර්යක්ෂමතාවයකට සහ අඩු මෙහෙයුම් පිරිවැයකට මග පෙන්වන බැවින් සැලකිය යුතු මූල්‍ය ලාභයකට මග පාදයි. මූල්‍ය ඵලදායීතාවය හා කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ යෑම රටක සංවර්ධනයේදී ඉතා වැදගත් වේ.

අභියෝග සහ අනාගත දැක්ම

ප්‍රතිලාභ පැහැදිලි වුවද, නව වැඩ ආකෘතියකට සංක්‍රමණය වීම අභියෝග කාරී වේ. එයට සැලකිය යුතු ආයතනික සංස්කෘතික මාරුවක් අවශ්‍ය වන අතර, විශේෂයෙන්ම සාම්ප්‍රදායික ව්‍යුහයන්ට පුරුදු වූවන් වෙතින් විරෝධයක් ඇතිකල හැකිය. තාක්ෂණික බාධක මෙන්ම පැහැදිලි වැඩ-ජීවිත සීමාවන් පවත්වා ගැනීම සහ විසිරී ඇති කණ්ඩායම් තුළ සන්නිවේදනය ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීමේ අපහසුතාවයන්ද උද්ගත විය හැකිය.

කෙසේ වෙතත්, වැඩ කිරීමේ අනාගතය තාක්ෂණය හෝ කාර්යක්ෂමතාව ගැන පමණක් නොව මිනිසුන් ගැන බව ආයතන වැඩි වැඩියෙන් හඳුනා ගනිමින් සිටී. සේවක අවශ්‍යතා ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස සැලකීම සහ විශ්වාසය සහ අරමුණු පිළිබඳ සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීමෙන්, සංවිධාන නවීන වැඩ ස්ථානයේ සංකීර්ණතා හරහා ගමන් කර වඩාත් යහපත් සහ තිරසාර අනාගතයක් ගොඩනගා ගත හැකිය.

නව වැඩ කිරීමේ සංකල්පය, සහයෝගීතාව සහ කණ්ඩායම් වැඩ දිරිමත් කරන සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීමට ඉවහල් වේ. රටක සමස්ථ ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීමට මග පාදනු ඇත. එමෙන්ම එය සෑම කෙනෙකුටම සාර්ථක වීමට සමාන අවස්ථාවක් ඇති බවට සහතික වීම ද කරයි. ඒ අනුව නව වැඩ

සංස්කෘතියක් ආයතන තුළ ස්ථාපනය වීම වර්තමාන රජයේ ප්‍රතිපත්තිය වන**“ පොහොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක් ”** නිර්මාණය කිරීමට මහඟු පිටුවහලක් වනු ඇත.

අන්තර්ජාලය ඇසුරින් සකස් කරන ලදි.

කේ. බී. ධර්මප්‍රිය
සංවර්ධන නිලධාරී
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය මඟින් පෝසත් රටක් ලස්සන ජීවිතයක් ගොඩනගමු

ගොවිපළ සංචාරක ව්‍යාපාරය, කෘෂි විනෝදාස්වාදය, කෘෂිකාර්මික සංචාරක ව්‍යාපාරය හෝ කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය ලෙස ද හැඳින්වේ - ඇමරිකාවේ දිගු ඉතිහාසයක් ඇත. 19 වන සියවසේ අගභාගයේ දී, නගරවල ජීවත් වන පවුල් ජනාකීර්ණ ප්‍රජාවන්හි ගිම්හාන තාපයෙන් මිදීමට උත්සාහ කරමින් ගොවි ඥාතීන් බැලීමට ගියහ. 1920 ගණන්වල දී මෝටර් රථ ගමන් කිරීම පහසු කළ විට "රට" සංචාර වඩාත් ජනප්‍රිය විය. 1930 ගණන්වල සහ 1940 ගණන්වල දී, මහා අවපාතය සහ දෙවන ලෝක යුද්ධය නිසා ඇති වූ ආතතියෙන් මිදීමට මාර්ගයක් ලෙස ගම්බද විනෝදාස්වාදය සලකනු ලැබීය. 1960 සහ 1970 ගණන්වල අශ්වයන් පැදීම, ගොවිපළ සුරතල් සතුන් ඇති කරන සත්වෝද්‍යාන සහ සාමාන්‍ය ගොවිපළ ආශ්‍රිත කටයුතු කෙරෙහි විශාල උනන්දුවක් තිබුණි. මෙය 1980 සහ 1990 ගණන්වල ගොවිපළ නිවාඩු, ගොවිපළ නවාතැන්, වාණිජ ගොවිපළ චාරිකා සහ ගොවිපළ ඇඳ සහ උදෑසන ආහාර චාරිකා ජනප්‍රිය කිරීමට හේතු විය. වර්තමානයේ ගොවිපළ පදනම් කරගත් විනෝදාස්වාදය වැදගත් ව්‍යාපාරයක් බවට පත්වීමට උත්ප්‍රේරකයක් බවට පත්ව ඇත. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය ගොවිපළවල් සහ අවට ප්‍රජාවන්ට සෘජු ආර්ථික බලපෑමක් ඇති කරන මෙවලමක් බවට පත්ව ඇත.

කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය යනු කුමක් ද? කෘෂි සංචාරක ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයින් තවමත් කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය සඳහා තනි හෝ අද්විතීය අර්ථ දැක්වීමක් පිළිබඳව එකඟ නොවිය හැකිය. නිදසුනක් වශයෙන්, ග්‍රාමීය සංචාරක ව්‍යාපාරය යනු ග්‍රාමීය පසුබිමක ඕනෑම සංචාරක ක්‍රියාකාරකමක් එකම කුඩ අර්ථ දැක්වීමක් යටතේ තබන සර්ව සම්පූර්ණ අදහසකි (මසුන් ඇල්ලීම, දඩයම් කිරීම, පරිසර චාරිකා, කඳු නැගීම, පක්ෂි නැරඹීම යනාදිය). මෙම නිර්වචනය යටතේ, ග්‍රාමීය සංචාරක ව්‍යාපාරය ගොවියාට අතිරේක ආදායමක් ජනනය කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර නොතිබිය හැකි නමුත් සංචාරක සහ සංචාරක වෘත්තිකයන්ගේ ව්‍යාපාර ව්‍යාපාරයක් විය හැකිය. ගොවිපළ සංචාරක ව්‍යාපාරය ගොවිපළක කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් සමඟ සෘජුවම සම්බන්ධ කළ හැකි අතර, එම ක්‍රියාකාරකම්වල සෘජු ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිපදවන නිෂ්පාදන විකිණීමට ඉදිරිපත් කිරීමේ අදහස ඇත. මෙයට ආහාර සහ නවාතැන් මෙන්ම ගොවිපළ ක්‍රියාකාරකම් ද

ඇතුළත් විය හැකිය. ගොවිපළ සංචාරක ව්‍යාපාරය ඇත්ත වශයෙන්ම කෘෂිකාර්මික කටයුතු, ගොවිපළ ශිල්ප වැඩමුළු, සාම්ප්‍රදායික ඉවුම් පිහුම් වැඩමුළු හෝ වෙනත් ගොවිපළ ආශ්‍රිත අධ්‍යාපනික වැඩමුළු සඳහා සහභාගී විය හැකි අතර, සංචාරක ව්‍යාපාරය අනුබද්ධ ක්‍රියාකාරකමක් වේ. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරයේ බොහෝ අර්ථ දැක්වීම්වලට ගොවිපළ ජීවිතයේ අංග සහ සංචාරක කර්මාන්තයේ අංග ඒකාබද්ධ කරන පොදු තේමාවක් ඇත. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරයේ පරමාර්ථය වන්නේ මහජනතාව ගොවිපළට පැමිණීමයි, අවසාන ඉලක්කය වන්නේ සේවාදායකයින්ට ගාස්තු මත පදනම් වූ විනෝදාස්වාදය සහ අධ්‍යාපනය ලබා දීමෙන් ගොවිපළ ආදායම වැඩි කිරීමයි. නිසි සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ, කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය යනු ගොවිපළ ආදායමට සෘජු බලපෑමක් ඇති කළ හැකි මෙවලමකි. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරයේ එක් විධිමත් අර්ථ දැක්වීමක් වන්නේ කෘෂිකර්මාන්තයේ සහ සංචාරක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රාථමික අංග සහ ලක්ෂණ ඒකාබද්ධ කරන සහ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් උත්තේජනය කරන සහ ගොවිපළ සහ ප්‍රජා ආදායම යන දෙකටම බලපාන අමුත්තන්ට අත්දැකීමක් ලබා දෙන ක්‍රියාකාරකමක්, ව්‍යවසායයක් හෝ ව්‍යාපාරයකි. වෙනත් අර්ථ දැක්වීම් පැවතුනද, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ විනෝදාස්වාදය ආශ්‍රිත ගොවිපළ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාකාරී ගොවිපළ පවුල් සඳහා නව විවිධාංගීකරණ ව්‍යවසායයක් ලබා දී ඇති බව සත්‍යයකි. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රජාවක් තුළ සෘතුමය රැකියා අවස්ථා සහ ගොවීන් සඳහා නව ආදායම් මාර්ග ලබා දෙයි. ගොවිපල අත්දැකීමක් අලෙවි කිරීමට සහ ගොවිපළෙහි විකුණන නිෂ්පාදන සඳහා වටිනාකමක් එක් කිරීමට එය ප්‍රධාන සෘජු අලෙවිකරණ ස්ථානයකි. කෘෂි සංචාරක ස්ථානවල ක්‍රියාකරුවන්ට තවත් බොහෝ නිෂ්පාදන අවශ්‍ය විය හැකි අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඔවුන් විසින්ම නිෂ්පාදනය නොකරන ජනප්‍රිය නිෂ්පාදන ඔවුන්ගේ නව ගොවිපළ ව්‍යාපාරයට සැපයීමෙන් නව වෙළඳපොළවල් සහ නව ආදායමක් ලැබේ. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය තම ගොවිතැන් සම්ප්‍රදායන් දිගටම කරගෙන යාමට උත්සාහ කරන බොහෝ ගොවි පවුල් සඳහා නව අවස්ථාවක් නියෝජනය කරයි.

සාමාන්‍යයෙන් නිර්වචනය සපුරාලන කෘෂි සංචාරක ක්‍රියාකාරකම් සහ ව්‍යවසායන් වන්නේ: දඩයම් කිරීම සහ මසුන් ඇල්ලීම, කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ උත්සව සහ පොළවල්, ගොවිපළ චාරිකා, අශ්වාරෝහක පැදීම ,ගොවිපළ වෙළඳපොළ, නිවාඩු ගොවිපළ, සිල්ලර වෙළඳපොළ, වයින් කර්මාන්තශාලා, සුරතල් සතුන් ඇති කරන සත්වෝද්‍යාන, පක්ෂි නැරඹීම, විනෝද චාරිකා, බයිසිකල් පැදීමේ මංපෙත්, කඳු නැගීමේ මංපෙත්, ගොවිපළ අධ්‍යාපනික වැඩසටහන්

නිර්වචනය කුමක් වුවත්, කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරයේ අනෙකුත් සංචාරක ක්‍රමවලට වඩා එය වඩාත් මුල් පිටපතක් බවට පත් කරන අංග තේරුම් ගැනීම වැදගත් වේ. කෘෂි සංචාරක ස්ථාන ක්‍රියාකරු සහ පාරිභෝගිකයා අතර ධනාත්මක අන්තර්ක්‍රියා ව්‍යවසායයේ සාර්ථකත්වයට කේන්ද්‍රීය වේ. කෘෂි සංචාරක ගනුදෙනුකරුවෙකු යනු සංඛ්‍යාවකට වඩා වැඩි ය. මෙම ආකාරයේ සංචාරක ව්‍යාපාරයේදී, ආගන්තුකයා "පවුලේ සාමාජිකයෙකු" බවට පත්වේ. කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරයට දේශීය පදිංචිකරුවන්, සිරිත් විරිත්,

සංස්කෘතිය, ජීවන රටාව සහ අවට ක්‍රියාකාරකම් (එළිමහන් සහ විශේෂ වැඩසටහන්) සමඟ නිරාවරණය වීම සහ සම්බන්ධතා ඇතුළත් වේ. මෙය මුල් අත්දැකීමක් සහ සම්පූර්ණ වික්‍රමාන්විතයක් සක්‍රීය කරයි.

විභව ඉලක්ක වෙළඳපොලවල්

විභව ඉලක්ක වෙළඳපොළවල් වෙත යන්න කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරයේ සාර්ථකත්වයට අලෙවිකරණය අත්‍යවශ්‍ය වේ. යෝජිත කෘෂි සංචාරක ස්ථාන නිෂ්පාදන සහ සේවා සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉල්ලුමක් තිබේ ද යන්න තීරණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. වෙළඳපොළක් ඉලක්ක කිරීමේ දී, සලකා බැලීම ගොවිතැන් මෙහෙයුමක් හා සම්බන්ධ කෘෂි සංචාරක ස්ථානයක් නැරඹීම සඳහා ඉහළම විභවයක් ලබා දෙන මුළු ජනගහනයේ උප කොටසක් හඳුනා ගැනීම බවට පත්වේ. හඳුනාගත් පසු, විශේෂිත කෘෂි සංචාරක නිෂ්පාදනයක් හෝ සේවාවක් සඳහා ඇති විභවය ප්‍රමාණනය කළ හැකිය. මෙයට උදාහරණයක් ලෙස ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ගේ ප්‍රධාන වෙළඳපොළක් හඳුනා ගැනීම විය හැකිය. එම ජනගහනයේම, ද්විතියික වෙළඳපොළක් දරුවන් සිටින කුටුම්භ විය හැකිය. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, අලෙවිකරණ සැලැස්මක් කෘෂි සංචාරක ස්ථානයක් සඳහා වෙළඳපල විභවය පිළිබඳ පැහැදිලි සහ සම්පූර්ණ දැක්මක් ලබා දිය යුතුය. අලෙවිකරණය යනු පාරිභෝගිකයින් කෘෂි සංචාරක සැපයුම්කරු බවට පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ස්ථාපිත කරන යාන්ත්‍රණයයි. ඉලක්ක වෙළඳපොළක විභවය සොයා ගැනීම සහ මැනීමේදී, තීරණාත්මක ඉලක්ක හතරක් ඇත: ඉලක්කගත ප්‍රේක්ෂකයින් සහ ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සහ අවශ්‍යතා තීරණය කිරීම සහ හඳුනා ගැනීම. ඉලක්කගත ප්‍රේක්ෂකයින් ගොවිපලට ගෙන්වා ගැනීමට ක්‍රමයක් සොයා ගැනීම. කෘෂි සංචාරක ස්ථානය ඉලක්කගත වෙළඳපොළේ අවශ්‍යතා සහ අවශ්‍යතා සපුරාලන බව සහතික කිරීම, එවිට ඔවුන් ගොවිපළ සඳහා මුදල් වියදම් කරනු ඇත. ඔවුන්ට තවත් සංචාරයක් සඳහා නැවත පැමිණීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ප්‍රමාණවත් අධ්‍යාපනයක් සහ විනෝදාස්වාදයක් ලබා දීම. ඉලක්කගත වෙළඳපොළේ (පාරිභෝගිකයින්) අවශ්‍යතා සහ අවශ්‍යතා අවධානය යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. පාරිභෝගික වටිනාකම්, අවශ්‍යතා සහ අවශ්‍යතා ඔවුන්ගේ මිලදී ගැනීමේ තීරණය මෙහෙයවනු ඇත. පාරිභෝගිකයින් සාධක හතරක් මත පදනම්ව මිලදී ගැනීමේ තීරණයක් ගනු ඇත: භාණ්ඩය හෝ සේවාව ගැන පාරිභෝගිකයාට ඉගෙන ගැනීමට අවශ්‍ය සන්නිවේදනය කුමක් ද? භාණ්ඩය හෝ සේවාව මිලදී ගැනීම කොතරම් පහසු ද? එයට කොපමණ මුදලක් වැය වේද? භාණ්ඩය හෝ සේවාව මිලදී ගැනීමෙන් ඔවුන්ට පාරිභෝගික ප්‍රතිලාභයක් ලැබේවි ද?

විභව ඉලක්ක වෙළඳපළ හඳුනා ගැනීමේ ප්‍රධාන අංග

විභව ඉලක්ක වෙළඳපළ හඳුනා ගැනීමේ ප්‍රධාන අංග ලෙස පාරිභෝගිකයින්ගේ අවශ්‍යතා සහ අවශ්‍යතා තේරුම් ගැනීම, ඉලක්ක වෙළඳපොළක් නිසි ලෙස හඳුනා ගැනීම, ඉලක්ක වෙළඳපොළේ විභවය ඇගයීම සහ ඉලක්ක වෙළඳපොළ ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා ඵලදායී උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම අභියෝගාත්මක විය හැකිය. ඵලදායී වෙළඳපළ සැලසුම් කිරීම සුදුසු ඉලක්ක වෙළඳපොළ පිළිබඳ

තීරණාත්මක හඳුනා ගැනීම, අවබෝධය සහ අවධානය යොමු කිරීම සහතික කරනු ඇත. ඵලදායී වෙළඳපළ සැලැස්මකට ඇතුළත් විය යුත්තේ: ඵලදායී පර්යේෂණ සහ විශ්ලේෂණය. ඉලක්ක සහ අරමුණු හඳුනා ගැනීම. සුදුසු වෙළඳපළ මිශ්‍රණය තීරණය කිරීම. අයවැයක් ස්ථාපිත කිරීම. වෙළඳපළ ප්‍රතිචාරය සමීපව ඇගයීම. උපස්ථ සැලැස්මක් සංවර්ධනය කිරීම යනාදියයි. මේ අනුව ප්‍රත්‍යක්ෂ වන කාරණයක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවිපළ සංචාරක ව්‍යාපාරය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පුළුල් ඉඩකඩක් ඇත. තුළින් පෝසත් රටක් ලස්සන ජීවිතයක් යන වර්තමාන රජයේ දැක්ම කරා යන ගමන වේගවත් කිරීමට කෘෂි සංචාරක ව්‍යාපාරය අත් වැලක් කරගත හැකිය.

අන්තර්ජාලය අසුරින් සකස් කරන ලදී.

කේ. එම්. ජී සමරසේන මයා
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

දිළිඳුකම තුරන් කිරීමේ ජාතික වැඩසටහන "ප්‍රජා ශක්ති"

මෙම ලිපිය දිගහැරෙන්නේ පොහොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක් යන්න තේමා කරගත් වත්මන් රජයේ ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ ප්‍රධානතම ක්‍රියාකාරකමක් වන දිළිඳුකම තුරන් කිරීමේ ජාතික ව්‍යාපාරය "ප්‍රජා ශක්ති" වැඩසටහනට පිළිබඳවය. මේ සඳහා ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය - පිළිමතලාව මධ්‍යස්ථානයේ දී පැවති "ප්‍රජා ශක්ති" ජාතික වැඩසටහනට අදාළව පුහුණුකරුවන් පුහුණු කිරීමේ වැඩමුළුවක දේශනයක් ද මූලාශ්‍ර කරගන්නා ලදී.

හොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක් උදාකරගනුවස් සැබවින්ම පවතින ජීවන ක්‍රමයේ හා පරිසරයේ වෙනස් කිරීමක් අවශ්‍යවේ. පුද්ගලයාගේ ජීවන ක්‍රමය වෙනස් කිරීම තුළින් ඔහුට පරිපූර්ණ, ගෞරවනීය, නවීන හා අභිමානවත් ජීවිතයක් උරුම වේ. පවතින පරිසරය වෙනස් කිරීම තුළින් රටෙහි වෙනසක් ඇතිකරගත හැකිවේ. එනම් සුවපහසු, ආරක්ෂිත, ධනවත් හා ශක්තිමත් රටක් නිර්මාණය කර ගැනීමට අවකාශය සැලසේ. මෙම ජීවන ක්‍රමය හා පරිසරය වෙනස් කිරීමේ මාර්ගයන් **සංස්කෘතික** වශයෙන් සමාජ ප්‍රමිතීන් ඉහළ නැංවීම, නීතියට ගරුකිරීම, සමාජ සංහිඳියාව ඇති කිරීම, නූතන ජීවන සංස්කෘතියක් ඇතිකිරීම තුළිනුත්, **ආර්ථික** වශයෙන් ගත් කල ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සැමට සාධාරණව බෙදී යාම, සැම දෙනාම ඇතුලත්වීම, නිෂ්පාදන මූලික කරගැනීමත්, **රාජ්‍යකරණ** ක්‍රියාවලියේ දී මහජන කේන්ද්‍රීය වීම, සේවා ඩිජිටල්කරණය, දූෂණයට එරෙහිවීම සියලු පුරවැසියන්ට සමානව සැලකීමත්, **දේශපාලනික** වශයෙන් ජනතාවට වගවීම හා වගකීම, වංචා, දූෂණ වලට එරෙහිව කියාමාර්ග ගැනීම, සියල්ලන්ගේම නියෝජනය හා සමාජ සාධාරණත්වය යන අංශයන්ගේ එකතුවක් ලෙස හඳුනා ගත හැකිය.

"දිළිඳුකම තුරන් කිරීම" යන්න සංවර්ධනය කරා යන ගමනේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන්ම ගෝලීය වශයෙන් ද කථිකාවතට ලක්වන්නකි. 1948න් පසු මේ දක්වා ගෙවුණ හැත්තෑ හත් වසරක කාල සීමාව තුළ දිළිඳුකම තුරන් කිරීම සඳහා විවිධ සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වුවද තවමත් අභියෝගාත්මක වූ සමාජ ප්‍රශ්නයක් ලෙස දිළිඳුකම අප හමුවේ ඇත. ලෝක බැංකුව ප්‍රකාශ කරන පරිදි 2024 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා අනුපාතය 24.9% දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. එසේම ඔවුන් විසින් නිකුත්කර ඇති "ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධනය යාවත්කාලීන කිරීම" නම් වූ නවතම වාර්තාවේ සඳහන් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාව දරිද්‍රතාවට වැටීමේ අවදානම ඉහළ මට්ටමක පවතින බවත්, ජනගහනයෙන් තවත් 10%ක් ජීවත් වන්නේ දරිද්‍රතා රේඛාවට ඉතා ආසන්නව බවත්ය.

එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සංවර්ධන අරමුණු අංක 1 අනුව වර්ෂ 2030වන විට සෑම රටකම සෑම ආකාරයකම දරිද්‍රතාව අවසන් කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතුය. ජාතික මට්ටමේ අර්ථ නිරූපණවලට අනුකූලවන පරිදි සියලුම ආකාරයේ දරිද්‍රතාවන්ගෙන් පෙළෙන සියලු වයස් කාණ්ඩවලට අයත් පිරිමින්, කාන්තාවන් හා ළමුන්ගේ අනුපාතය අවම වශයෙන් අඩකින් අඩු කිරීම, සියලුම පුද්ගලයින් සම්බන්ධයෙන් ජාතික වශයෙන් සුදුසු වන්නා වූ සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රම ක්‍රියාවට නැංවීම, ආර්ථික සම්පත්, මූලික සේවාවන්, ඉඩම්

හිමිකාරීත්වය හා පාලනය කිරීම සහ වෙනත් ආකාරයේ දේපළ උරුමයන්, ස්වභාවික සම්පත්, සුදුසු නව තාක්ෂණය සහ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශ වීමට සමාන අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීම, කාලගුණික තත්ත්වයන්ගෙන් ඇති වන්නා වූ හානිකර බලපෑම් ද ආර්ථික සමාජ සහ පරිසරමය වශයෙන් ඇතිවන්නා වූ හානි සහ ආපදාවලට නිරාවරණය වීම ද අඩු කිරීම ඉලක්කකර ගෙන කටයුතු කළ යුතුය.

මුදල මත කේන්ද්‍රගතව හා ආර්ථික ස්ථාවරත්වය මත පමණක් යම් පුද්ගලයෙකු දිළිඳු බවින් අත්මිදෙන්නේ නැත. ආර්ථික වශයෙන් සවිමත් වුවත් උසස් ජීවන තත්ත්වයකට හිමිකම් නොකියන බොහෝ පිරිසක් සමාජය තුළ ජීවත් වේ. දිළිඳුකම යන්න පිළිබඳව නිර්වචනාශ්‍රයෙන් පැහැදිලිකිරීමක් නොකරන අතර සරලව විමසා බැලීමේ දී පුද්ගලයාට ගෞරවනීය ජීවිතයකට අවශ්‍ය සම්පත් නොමැතිකම, තෝරා ගැනීමට ඇති අයිතිය අහිමිවීම, අවස්ථාවන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට සිදුවීම, සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශය නොමැතිකම හා වත්කම් හිමිකමක් නොමැතිවීමක් ලෙස අරුත් ගැනිවිය හැකිය. දිළිඳුකමේ විවිධ සවරූපයන් ද හඳුනාගත හැක.

දිළිඳු බව තවදුරටත් මූල්‍යමය හැකියාව මත පමණක් වර්තමානයේ නිශ්චය නොකරන අතර, එහි විවිධ වූ මානයන් පිළිබඳව සාකච්ඡාකරනු ලබයි. ඒ අනුව බහුමාන දරිද්‍රතාවය Multidimensional Poverty යන්න හඳුනාගෙන ඇති අතර එය ජීවන තත්ත්වය, අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය යන සියලු සාධකයන්හි එකතුවෙන් නිර්මිත වූවක් ලෙසින් අරුත් ගන්වයි. වර්තමානයේ රටේ සමස්ත ජනගහනයෙන් පුද්ගලයන් හය දෙනෙකුගෙන් එක් අයෙක් බහුමාන දරිද්‍රතාවෙන් පෙළෙන අතර, බහුමාන දරිද්‍රතාවෙන් පෙළෙන ජනගහනයෙන් 95.3%ක් ග්‍රාමීය හා වතු ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල ජීවත්වන බව Household Income and Expenditure Survey, 2019 මඟින් පෙන්වා දී ඇත.

දිළිඳුකම තුරන් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ සහ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින විවිධ සමාජ සුභසාධන හා සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන්වල ඌණ සාර්ථකත්වයට හේතු විමසා බැලීමේ දී හඳුනාගත හැකි දුර්වලතාවයන් ලෙස ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කිරීම, සක්‍රීය ප්‍රජා සහභාගීත්වයක් නොලැබීම, ද්විත්වකරණයට ලක්වීම, අනවශ්‍ය ප්‍රමාදයන්ට ලක්වීම හා සැබෑ ප්‍රජා අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ආමන්ත්‍රණය නොකිරීම යන්න හඳුනාගත හැකිය. මේ පිළිබඳව ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීම සම්බන්ධව, යෙදවුම් හා ආයෝජනවල ඵලදායිතාව සම්බන්ධව හා නිශ්චිත සංවර්ධන ඉලක්කයන් සමඟ ග්‍රාමීය මට්ටමේ සිට ජාතික මට්ටම දක්වා වූ විවිධ මට්ටම්වල දී නිසි ආකාරයෙන් සම්බන්ධ නොවීම පිළිබඳව සමාජය තුළ පවතින විවිධ විවේචනයන් ඇසුරින් මැනවින් පැහැදිලි වේ.

ඒ අනුව සියලුම සංවර්ධන, සුබසාධන හා සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන් ඒකාබද්ධ වැඩපිළිවෙලක් යටතේ යථාර්ථවත් ඵලල් අරමුණු ඉලක්ක කරගත් විද්‍යාත්මක සහ සියලු පාර්ශවකරුවන් සමඟ ඒකාබද්ධ වූ සංවිධානාත්මක ව්‍යුහයක් ඔස්සේ මෙහෙයවීම මූලිකකර ගනිමින්, රජය විසින් දිළිඳු බව තුරන් කිරීමේ වැඩපිළිවෙල "ප්‍රජාශක්ති" ජාතික ව්‍යාපාරය සක්‍රිය ප්‍රජා සහභාගීත්වයක් සහිත පුරවැසි කේන්ද්‍රීය සංවර්ධන ව්‍යුහයක් ස්ථාපනය කිරීම අරමුණු කරගෙන ක්‍රියාවට නැංවේ. මෙම වැඩසටහනෙහි අන්තර්ගතය පිළිබඳව කෙටි විමසුමක් පහත දැක්වේ.

ප්‍රජාශක්ති වැඩසටහනේ දැක්ම

පොහොසත් රටක් - සුරක්ෂිත ජීවිතයක්

මෙහෙවර

ආර්ථික ප්‍රසාරණය, මහජන හවුල්කාරීත්වය, රැකවරණය සහ ආකල්පමය සංවර්ධනය තුළින් සියලු ජනයාගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, වැඩසටහන් හඳුනා ගැනීම, උපාය මාර්ග සැලසුම් කිරීම, ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් ඔස්සේ ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීම හා මෙහෙය වීම.

අරමුණු

- දිළිඳු බව තුරන් කිරීමේ වැඩසටහන් සඳහා ජාතික මට්ටමේ නායකත්වයක් ලබා දීම.
- දිළිඳු බව තුරන් කිරීමේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මහජන කේන්ද්‍රීය සංවිධාන ව්‍යුහයක් ස්ථාපනය කිරීම.
- ජනතාවගේ සක්‍රීය සහභාගීත්වයෙන් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා නියෝජනය වන ලෙස සංවර්ධන යෝජනා සකස් කිරීම.
- උචිත සංවර්ධන යෝජනා හඳුනා ගැනීම සඳහා මහජනතාව බල ගැන්වීම.
- ඒකාබද්ධ වැඩපිළිවෙලක් ඔස්සේ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම සහ සඵලදායි ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මූලික පහසුකම්, යටිතල පහසුකම් සහ සේවා සඳහා වන ප්‍රවේශය ඉහළ නැංවීම.
- සියලු සංවර්ධන කාර්යයන්හි දී තිරසරභාවය සහතික කිරීම සහ පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම.
- මැදිහත්කරණය තුළින් සමාජ ගැටලු අවම කිරීම.
- ආන්තික සහ අවදානම් ප්‍රජාව සඳහා රැකවරණය සලසා දීම.
- දිළිඳු ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම.

ප්‍රජාශක්ති වැඩසටහනෙහි මූලධර්මයන් ලෙස,

- සමාජ සහයෝගීතාව
- සමාජ සවිබලගැන්වීම
- ජීවන චක්‍රය පදනම් කරගත් සමාජ ආරක්ෂණය හා රැකවරණය
- සමාජ සාධාරණත්වය තහවුරු කිරීම සහ කිසිවෙකු අත් නොහැරීම

- සමාජ අන්තර්කරණය
- සහභාගීත්ව ප්‍රවේශය

යනාදිය සඳහන් කළ හැකිය.

දිළිඳු බව පිටු දැකීම සහ සමාජ ආරක්ෂණය සඳහා වැඩසහන් සැලසුම් කිරීම සංවර්ධන ප්‍රවේශයන් 2ක් ඔස්සේ සිදුකරනු ලබයි. එනම්,

සවිබල ගැන්වීම

- ග්‍රාමීය ආර්ථිකය ප්‍රසාරණය, ආර්ථික කටයුතුවල සහභාගීත්වය ඉහල නැංවීම සඳහා පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.
- පුද්ගලික, මහජන, රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්වය හරහා කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් බිහි කිරීම.
- දැනුම, කුසලතා, ආකල්පමය වශයෙන් ජනතාව සංවර්ධනය කිරීම.

රැකවරණය

- ජීවන චක්‍ර ප්‍රවේශය Life Cycle Approach පාදක කොට ගත් සමීප ආරක්ෂණ / සුරක්ෂිතතා වැඩසටහන් හරහා අවදානම් කාණ්ඩවල විශ්වීය රැකවරණය Universal Social Protection තහවුරු කිරීම.
- හදිසි ආර්ථික කඩා වැටීම්වල දී ආර්ථික ආරක්ෂණ රැකවරණය.

ප්‍රජාශක්ති ජාතික ව්‍යාපාරය මඟින් දිළිඳු බව තුරන් කිරීමේ අරමුණින් නව සංවිධාන ව්‍යුහයක් හඳුන්වා දෙනු ලබයි. ඒ යටතේ ජාතික මට්ටමේ දී ජනාධිපතිතුමාගේ සභාපතිත්වයෙන් යුත් ජාතික ප්‍රතිපත්ති සභාව ස්ථාපනය කර ඇත. මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්ති සභාව මඟින් සම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ඔස්සේ වැඩසටහන් සකස් කිරීමටත්, එම වැඩසටහන් ජාතික මට්ටමින් මෙහෙය වීමටත්, ජාතික මෙහෙයුම් කමිටුවක් ස්ථාපනය කර ඇත. මෙමඟින් හඳුනා ගන්නා හා සැසුම්කරනු ලබන වැඩසටහන් පදනම් කරගන ජාතික මට්ටමේ දී අමාත්‍යාංශ ද, පළාත් මට්ටමේ දී පළාත් සභා ද, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ දී සම්බන්ධීකරණ කමිටුව මෙන්ම ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටුව ද ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම ව්‍යුහය තවදුරටත් ග්‍රාමීය අංශය දක්වා ව්‍යාප්ත කරමින් ප්‍රජා සංවර්ධන සභා හඳුන්වා දී ඇත.

ප්‍රජා සංවර්ධන සභාව Community Development Council (20-25) අවම ස්ත්‍රී නියෝජනය 05, අවම තරුණ නියෝජනය 05		
කාරක සභාව (05) ➢ **සභාපති (ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේ සභාපති හෝ ඔහුගේ නියෝජිතයෙක්)**	ප්‍රජා නියෝජිත කණ්ඩායම (10-15) ➢ අදාළ ග්‍රාම නිලධාරි වසමේ නිත්‍ය පදිංචිකරුවන් වීම ➢ ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයට අයත්	උපායමාර්ගික කණ්ඩායම (05) ➢ උගතුන්/ විද්වතුන්/ පර්යේෂකයන්/ වෘත්තිකයන්ගේ නියෝජනයක් විම ➢ ආර්ථික කාර්යයන්වලට සම්බන්ධ ආයතන /

➢ **ලේකම් (ප්‍රජා සවිබලගැන්වීමේ නිලධාරී)** ➢ **නියෝජිතයන් (ග්‍රාම නිලධාරී, සමෘද්ධි සංවර්ධන නිලධාරී, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාර/ ධීවර නිලධාරී)** ➢ **අනෙතුත් නිලධාරීන් (සමාජ, ආර්ථික. සංස්කෘතික සංවර්ධනය වෙනුවෙන් කටයුතු කරන නිලධාරීන්)**	සියලු ගම් නියෝජනය වීම ➢ සියලු ආගම් හා ජාතීන්ගේ නියෝජනයක් වීම ➢ අතිශය දිලිඳු යැයි හඳුනාගත් හා ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් පිරිස් නියෝජනය වීම ➢ විවිධ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල නියැලෙන පිරිස් නියෝජනය වීම	සංවිධානවල ඉහළ කළමනාකාරීත්වයේ නියෝජනය ➢ රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ රැකියාවල නියුතු පිරිස්වල නියෝජනය ➢ විශ්‍රාමික ප්‍රජාවේ නියෝජනය ➢ විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින්

මෙම ප්‍රජා සංවර්ධන සභාවක නිල කාලය වසර 03ක් වන අතර ඉන් පසු නව සභාවක් පත්කර ගතයුතුය. කාර්යයභාරයන් ලෙස, ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය තුළ පවතින සම්පත්, සංවර්ධන අවශ්‍යතා අධ්‍යයනය කිරීම, සාකච්ඡා කිරීම, ව්‍යාපෘති යෝජනා හඳුනා ගැනීම සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩපිළිවෙළ සකස් කිරීම, එම යෝජනා ප්‍රමුඛතාගතකර ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන සපයන සහයසේවාවන් ආයතන හා පුද්ගලයින් හඳුනා ගැනීම හා සම්බන්ධීකරණය, ප්‍රජා මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපනය කර සමාජ සබඳතාව, සහයෝගිතාව, සහජීවනය ප්‍රවර්ධනය කරමින් පවත්වාගෙන යාම, මහජනතාවට අවශ්‍ය රාජ්‍ය සේවා පහසුවෙන් සම්පාදනයකර ගැනීමට අවශ්‍ය සේවා සම්පාදන මධ්‍යස්ථානයක් වසම් මට්ටමින් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය නිර්දේශ අදාළ ආයතනවෙත යොමු කිරීම හා අනුමතකරන ලද සංවර්ධන යෝජනා මහජන සහභාගිත්වය සහිතව උපරිම ඵලදායිතාවයෙන් යුක්තව ක්‍රියාත්මක කිරීම ආදිය දැක්විය හැක.

ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටුව, දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව, ප්‍රජාශක්ති මෙහෙයුම් කමිටුව හා ප්‍රජාශක්ති ජාතික ප්‍රතිපත්ති සභාවෙහි සංයුතිය හා කාර්යයභාරයන් පහතින් දැක්වේ.

ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටුව	
ප්‍රජා සංවර්ධන සභා සම්බන්ධීකරණ කමිටුව	
සභාපති (ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටු සභාපති)	ලේකම් (ප්‍රාදේශීය ලේකම්)
සංයුතිය (පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රධානීන්, නියෝජ්‍ය/ සහකාර අධ්‍යක්ෂ, ප්‍රජා සංවර්ධන සභාවල සභාපතිවරුන්, ප්‍රාදේශීය ආයතන ප්‍රධානීන්, ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන්	
කාර්යයභාරය ➢ ප්‍රජාශක්ති ඇතුළු සංවර්ධන වැඩසටහන් අධීක්ෂණය හා ප්‍රගතිය වාර්තා කිරීම ➢ ආයතනික අවශ්‍යතා ප්‍රමුඛතාගත කිරීම ➢ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම ➢ ආයතනික සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකිරීම ➢ මූල්‍ය සම්පත් බෙදීයාමේ සැලැස්ම සකස් කිරීම	

දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව	
දිස්ත්‍රික් සැලසුම් කමිටුව	
සභාපති (දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටු සභාපති)	ලේකම් (දිස්ත්‍රික් අධ්‍යක්ෂ - ක්‍රමසම්පාදන)
සංයුතිය (දිස්ත්‍රික් ලේකම්, පළාත් හා දිස්ත්‍රික් ආයතන / දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්	
කාර්යයභාරය ➢ ප්‍රජාශක්ති ඇතුළු සංවර්ධන වැඩසටහන් අධීක්ෂණය කිරීම ➢ දිස්ත්‍රික් අවශ්‍යතා ප්‍රමුඛතාගත කිරීම ➢ දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම ➢ ආයතනික සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකිරීම ➢ මූල්‍ය සම්පත් බෙදීයාමේ සැලැස්ම සකස් කිරීම	

ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට සෘජුව සම්බන්ධ අමාත්‍යාංශ

- ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමාජ ආරක්ෂණ සහ ප්‍රජා සවිබලගැන්වීම් අමාත්‍යාංශය
- රාජ්‍ය පරිපාලන, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
- කාන්තා සහ ළමා කටයුතු අමාත්‍යාංශය
- කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
- නාගරික සංවර්ධන, ඉදිකිරීම් සහ නිවාස අමාත්‍යාංශය
- කර්මාන්ත හා ව්‍යවසාය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- ප්‍රවාහන, මහා මාර්ග, වරාය සහ සිවිල් ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය
- කම්කරු අමාත්‍යාංශය
- වැවිලි සහ ප්‍රජා යටිතල පහසුකම් අමාත්‍යාංශ

වැඩිදුර කියවීම්.......

- චක්‍රලේඛ අංක - PS/DASA/Circular/7/2025
  ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය
  2025.08.22
- ස්වදේශ කටයුතු චක්‍රලේඛ - 03/2025
  රාජ්‍ය පාලන පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
  2025.09.01
- මාර්ගෝපදේශය
  PS/DAD/PSS/01/25/G
  ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය
  2025.09.10
- චක්‍රලේඛ අංක -
- ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමාජ ආරක්ෂණ සහ ප්‍රජා සවිබලගැන්වීම් අමාත්‍යාංශය
  2025.09.22

ප්‍රජාශක්ති මෙහෙයුම් කමිටුව	
දිස්ත්‍රික් සැලසුම් කමිටුව	
සභාපති (ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමාජ ආරක්ෂණ සහ ප්‍රජා සවිබලගැන්වීම් අමාත්‍ය)	ලේකම් (ජනාධිපති ජ්‍යෙෂ්ඨ අතිරේක ලේකම්)
සංයුතිය (ජනාධිපති ලේකම්, අමාත්‍යාංශ 09 ලේකම්වරුන්, පළාත් ප්‍රධාන ලේකම්වරුන්	
කාර්යයභාරය ➢ ප්‍රජාශක්ති මෙහෙයුම් කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම ➢ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම සඳහා සහය වීම ➢ වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම, මෙහෙයවීම හා අධීක්ෂණය ➢ අවශ්‍ය උපදෙස් හා මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම ➢ අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, පළාත් සභා සම්බන්ධීකරණය	

ප්‍රජාශක්ති ජාතික ප්‍රතිපත්ති සභාව		
සභාපති (ජනාධිපති)	කැඳවුම්කරු (ග්‍රාමීය සංවර්ධන, සමාජ ආරක්ෂණ සහ ප්‍රජා සවිබලගැන්වීම් අමාත්‍ය)	ලේකම් (ජනාධිපති ලේකම්)
සංයුතිය (අමාත්‍යාංශ 09 අමාත්‍යවරුන්)		
කාර්යයභාරය ➢ **දිළිඳුබව තුරන් කිරීමට අදාළ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම හා නියෝග නිකුත් කිරීම** ➢ **ප්‍රජාශක්ති ජාතික ව්‍යාපාරය සම්බන්ධව අධීක්ෂණ කටයුතු**		

පොහොසත් රටක් - ලස්සන ජීවිතයක් යන්න යතාර්ථයක් කර ගැනීමට අවැසි සවිය ලබා ගන්නට ‘‘ප්‍රජාශක්ති’’ ජාතික ව්‍යාපාරය තුළින් හැකියාව ලැබේවා.

ඒ. එන්. විතානගේ
සංවර්ධන නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනයේ සමාරම්භය කැමරා ඇසින්

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමසංවර්ධන ඉතිහාසය ලංකාවේ ඉතිහාසය මෙන්ම දීර්ඝ වුවත් ග්‍රාම සංවර්ධනය යන්න රාජ්‍ය පරිපාලන ආයතනික ව්‍යුහයට එකතු වන්නේ 1940 වානිජ හා කර්මාන්ත දෙපාර්තමේන්තුවේ ශාඛාවක් ලෙසය. 1948 වර්ෂයේ දී ග්‍රාමසංවර්ධනය සඳහා වෙනම දෙපාර්තමේන්තුවක් පිහිටවනු ලැබූ අතර එහි මූලික කාර්යභාරය වූයේ ග්‍රාමීය ජනතාවට සංවර්ධන ක්ෂේත්‍රයට සහභාගී වීමට හැකිවන පරිදි ග්‍රාමීය මට්ටමින් ජනතාව දැනුවත් කිරීම හා ඒ සඳහා ග්‍රාමසංවර්ධන සමිති පිහිටුවීමයි. මෙම කටයුතු වඩාත් විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාම සඳහා පසු කාලීනව ග්‍රාමසංවර්ධන නිලධාරීන් හා ග්‍රාමීය නායකයින් පුහුණු කිරීම සඳහා පුහුණු මධ්‍යස්ථාන ආරම්භ කරන ලද අතර 1970 වන විට යාපනය, අනුරාධපුරය, පුත්තලම, කුරුණෑගල, මාතලේ, මහනුවර, රත්නපුර, බදුල්ල, මාතර හා මඩකලපුව යන දිස්ත්‍රික්කවල පුහුණු මධ්‍යස්ථාන 10 ක්‍රියාත්මකව පැවතුණි. මෙම දිස්ත්‍රික් මධ්‍යස්ථාන සම්බන්ධීකරණය සඳහා ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථානයක් අගනුවර මූලික කරගෙන පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවය පැන නැගුණි. ඒ අනුව 1974 වසරේදී බටහිර ජර්මනියේ කොන්රඩ් ඇඩිනෝර් පදනමේ අනුග්‍රහය ඇතුව දැනට බොරැල්ලේ ක්‍රියාත්මක ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය ආරම්භ කෙරුණි.

බටහිර ජර්මනියේ කොන්රඩ් ඇඩිනෝර් පදනමේ ප්‍රධාන කළමණාකාර අධ්‍යක්ෂ ආචාර්ය එච්.ලෙම් බච්මන්ස් මැතිතුමා සහ රාජ්‍ය පරිපාලන, පළාත් පාලන ස්වදේශ කටයුතු ඇමති පීfලික්ස් ආර්.ඩයස් බණ්ඩාරනායක මහතා විසින් 1974 මාර්තු 8 දින ග්‍රාමසංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය විවෘත කරන ලදී. කොන්රඩ් ඇඩිනෝර් පදනමේ පරිත්‍යාගයක් වන අංක 24/4, කාසල් වීදිය, කොළඹ 08 හි පිහිටි මෙම ආයතනය විවෘත කිරීමේ උත්සවය සඳහා කොන්රඩ් ඇඩිනෝර් පදනමේ සාමාජිකයින් මෙන්ම එවකට ග්‍රාම සංවර්ධන ඇමතිව සිටි විමලා කන්නන්ගර මහත්මියද ඇතුළු ආරාධිත අමුත්තන් කිහිප දෙනෙකු සම්බන්ධ විය.

මේ වන විට ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය ආරම්භ කර වසර 51 ක් ගත වී ඇති අතර 1974 මාර්තු 8 දින පැවති එම උත්සව අවස්ථාවේ ඡායාරූප පෙළ පහත දැක්වේ.

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

දිවයිනට පැමිණීම........................

සමරු ඵලකය නිරාවරණය.........................

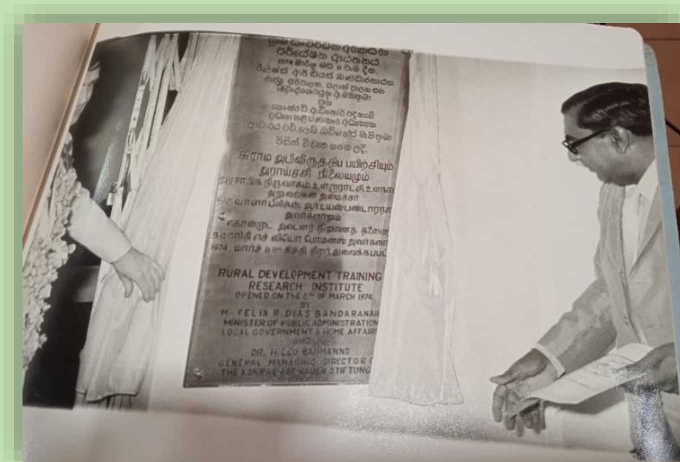

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

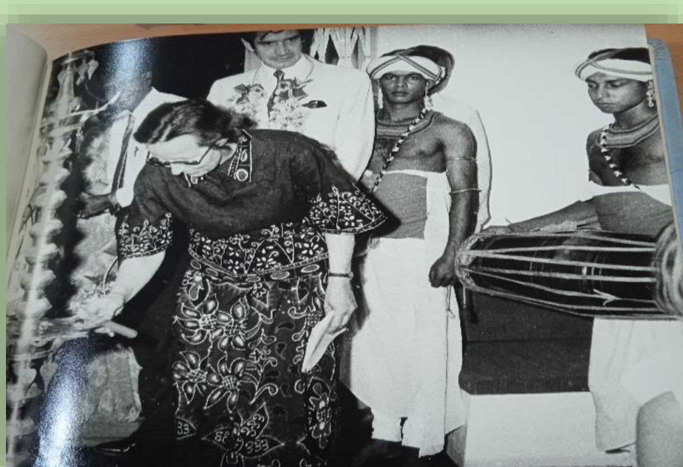

පොල් තෙල් පහන දල්වමින් ....

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය

සභාව අමතමින්....................

සුහද කතාබහක්..........................

පී. ඒ. චිත්‍රා ජයසිංහ
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
බොරැල්ල

වතුකරයේ ළමයින් පාසල් අධ්‍යාපනය හැරයාමට බලපාන සමාජීය කරුණු

අධ්‍යාපනය යනු පුද්ගලයා තුළ, දැනුම, කුසලතා, ආකල්ප වර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියකි. ඒ තුළින් රටක පවත්නා සංවර්ධනය සඳහා අධ්‍යාපනය බෙහෙවින් බලපායි. දැනුවත්භාවය වර්ධනය වීම තුළින් හොඳ සමාජ පරිසරයක් මෙන්ම යහපත් පුරවැසියෙක් බිහි කළ හැක. පුද්ගලයාගේ බුද්ධිය, පෞරුෂය, කුසලතා වර්ධනය කරගැනීම සඳහා අධ්‍යාපනය බෙහෙවින් ඉවහල්වේ. සමාජීය තත්වය මෙන්ම වරප්‍රසාද සහිත පුද්ගලයන් බවට පත්කරලීමේ හැකියාව අධ්‍යාපනය තුළින් හිමිවේ. රටක සංවර්ධනය සඳහා අධ්‍යාපනය බෙහෙවින් බලපායි.

එමෙන්ම සෑම පුද්ගලයෙක් සතුවම විභව ශක්තින් ඇත. එම ශක්තීන්, සහජ දක්ෂතාවයන් ඉස්මතු කිරීමත්, ඒවා නිසි ආකාරව ඔපමට්ටම් කර එයට අගයන් එකතු කළ හැක්කේ අධ්‍යාපනයටයි. අධ්‍යාපනය තුළින් මිනිසාගේ “හදවත, හිස හා හස්තයන්” යන අංශ තුනම සංවර්ධනය වේ.

රටක අධ්‍යාපනයේ අරමුණු හා පරමාර්ථ ගොඩනැගෙන්නේ එහි ඇති සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික ජාතික ප්‍රතිපත්තීන්වලට අනුකූලවය. මේ අතරින් අධ්‍යාපනය, ළමයින් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින ආයතනයක් ලෙස “යුනෙස්කෝව” ප්‍රධාන තැනක් ගනී. එහි ප්‍රධාන තේමාව වන්නේ ජාත්‍යන්තර සාමය හා අවබෝධය ඇතිකරලීමයි.

තවද අධ්‍යාපනය ගැන කතා කිරීමේ දී “ඩොලෝ” යන වාර්ථාව ද වැදගත් වේ. මෙහිදී ළමයින්ගේ විභව ශක්තීන් සම්බන්ධව ඒ හා සම්බන්ධ වන තවත් ශක්තීන් 6 ක් සම්බන්ධයෙන් අදහස් පළකර ඇත. 2015 වර්ෂයේ පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ සමුළුවේ දී එළිදක්වන ලද 2030 තිරසර සංවර්ධන අරමුණු ඇතුළත් වාර්තාවේ අධ්‍යාපනය දෙස නව කෝණයකින්, නව අරමුණකින්, දැක්මකින් විමසා ඇත.

මෙහිදී නව සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රධාන ලෙස සාකච්ඡා වී ඇත. සංවර්ධන අරමුණු 17 ක් අතරින් අධ්‍යාපනය යන්න සංවර්ධන අරමුණු අතරින් සිව්වැන්නට පත් වී ඇත. මෙසේ සිව්වැන්නට පත්වන්නට ප්‍රධාන හේතුව පුද්ගලයෙකුගේ සංවර්ධනය සඳහා ඉතා වැදගත් ස්ථානයක් අධ්‍යාපනය ට හිමිවන බැවිණි.

එදා අතීතයේ සිට අද දක්වා අධ්‍යාපනය අප සමාජයේ මූලික ස්ථානයක් හිමිකර ගනී. විවිධාකාර වූ ඉගැන්වීම් ක්‍රම, රටාවන් මෙන්ම තරාතිරම් ඔස්සේ අධ්‍යාපනය ලබා දී ඇත. එය කාලයෙන් කාලයට වෙනස් වෙමින් දියුණු වෙමින් විවිධාකාර වූ අගයන් එකතු වෙමින් 20 වන ශතවර්ෂය වන විට අධ්‍යාපනය යන්න ඉතා වැදගත් ස්ථානයකට පත්ව ඇත. මේ වන විට අධ්‍යාපනය විවිධාකාර ක්‍රම, මාර්ග ඔස්සේ ලබා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් මෙන්ම පහසුකම් ද, ක්‍රමෝපායන් ද දක්නට ලැබේ.

අධ්‍යාපනය යන්න බොහෝ රාජ්‍ය මෙන්ම රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල මැදිහත්වීමෙන් එහි දැනට පවතින තත්වයන් මෙන්ම ඉදිරි අධ්‍යාපනය සැකසිය යුතු ආකාරය ගැන අධ්‍යයනය කර ඇත. ඒ තුළින් දත්ත, නිර්නායක ඉදිරිපත් වේ. ලෝක ළමා ජනගහණයෙන් සියයට 91 ක් පමණ 2016 වර්ෂය වන විට විධිමත් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලබන බව සඳහන් කර ඇත. එසේ වුවද මේ වන විටත් අධ්‍යාපන තවත් දත්තයන් මත ගණනය වන්නේ සිසුන් වැඩි ප්‍රමාණයක් පාසල් අධ්‍යාපන කටයුතුවල ප්‍රමාණවත් ලෙස මෙන්ම ක්‍රමවත් ලෙස සිදු නොකරන බවය.

පුද්ගල සබඳතා මෙන්ම සමාජ සබඳතා පිළිබඳ විවිධ වූ සමාජ වටිනාකම් ලබාදීමේ සුවිශේෂී වූ හැකියාවක් අධ්‍යාපනය සතුව පවතී. පුද්ගලයෙක් මොනයම් මට්ටමක සිටියත් අධ්‍යාපනය තුළින් ඔහුගේ ජීවන තත්වය වෙනස් කරලීම සිදු කළ හැක. අධ්‍යාපනය යන්න විවිධාකාර ලෙස ලබාගත හැකි මෙන්ම ලබාදිය හැකි මෙවලමකි. ඒ අතරින් පිළිගත් අධ්‍යාපන ප්‍රධාන ලෙස ඛාණ්ඩ තුනක් යටතේ වෙන්කර දක්වා ඇත.

එනම්,

1. විධිමත් අධ්‍යාපනය
2. අවිධිමත් අධ්‍යාපනය
3. නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය

එය එසේ වුවත් අප සමාජයේ සාමාන්‍ය පුද්ගලයන්ට වඩා වෙනස් වූ පුද්ගලයන් කොටසක් ද සිටී. එනම් විවිධාකාර ආබාධවලින් යුක්ත වූ පිරිසක්ය. එම විවිධාකාර ආබාධවලින් යුක්ත පිරිසට ද අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම නිසා ඔවුනට ද සමාජයේ අගයක් සහිත පුද්ගලයන් පිරිසක් බවට පත්කරවීමට අවස්ථාව ලබා දී ඇත. කිසියම් ආබාධ සහිත පුද්ගලයෙකුට අධ්‍යාපනය ලැබීම සඳහා විශේෂ අධ්‍යාපන ක්‍රමවේද ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටකි. රටක අධ්‍යාපනය යන්න පළමු ස්ථානයක පවත්වා ගැනීමට සියලු උත්සාහයන් පවතින රජයන් මඟින් නීති, චක්‍රලේඛන, අනපනත්, ක්‍රමවේද වැනි දෑ උපයෝගී කරගනී. අධ්‍යාපන යන්න රටක් තුළ විවිධාකාර ස්වරූප උසුලයි. ප්‍රදේශ, ගම්, තරාතිරම් වැනි විවිධ වූ නිර්ණායක මත අධයාපනය ලැබීම සහ ලබාගැනීම් විවිධාකාර වේ. නගරයට වන්නට ඇති පහසුකම් ගම් මට්ටමටත් ඉන්පසු වතුකරයටත් ගලා යන ක්‍රමවේදය ඉතාම වෙනස් ස්වරූපයක් උසුලයි.

මෙම අධ්‍යාපනය ලැබීමෙන්ම ලබාදීමේදී ද විවිධාකාර ගැටලු රාශියකට මුහුණ දෙයි. එම ගැටලු වැඩි වශයෙන් වතුකරයේ ජනතාවට මෙන්ම එහි විදීමට සිදුව ඇත. මෙම වතුකරයේ දරිද්‍රතාවය ඉතා ඉහළ අගයක් ගනී. මෙම වතුකරෙය් ළමයින් හට එම දරිද්‍රතාවයෙන් ඉහළට ඒමට ඇති එකම මග වන්නේ අධ්‍යාපනයයි.

එසේ වුවත් වතුකරය කී පමණින්ම අපට දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන ජන සමාජයක් චිත්‍ර රූප පවා මැවේ. මෙම පිරිස් වැඩි ප්‍රජාවකක් තම ලැබීම් පැත්තෙන් පහළ මට්ටමක සිටී. මෙම ගැටළුව නිසා වතතුකරයේ ළමයින් හට අධ්‍යාපනය මෙන්ම සමාජීය ප්‍රශ්න රාශියකට මුහුණපෑමට සිදුව ඇත. මොවුන්ගේ ජීවන රටාව තුළ අධ්‍යාපනය යන්න පහල අගයක් ගනී.

එය කෙසේ වුවත් සමස්ථ රට තුළම අධ්‍යාපනය ලැබීම සඳහා ළමයින් හට අනිවාර්ය අධ්‍යාපන කාලසීමාවක් නියම කර තිබුණ ද එවැනි තත්වයන් නොසලකා අතරමග පාසල් හැරයාම සිදුවන බව අනාවරණය වේ. මෙම ළමයින් පාසල් අධ්‍යාපනය අතරමග හැරයාම ගෘහ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට මෙන්ම මුළුමහත් සමාජයටම ප්‍රබල සමාජ ප්‍රශ්නයක් වේ. එය වඩාත් තීව්‍රව වතුකරයේ සමාජයට බලපායි.

මෙම වතුකරයේ ළමයින් පාසල් හැරයාමට විවිධ සාධක හේතු වේ. එයට ප්‍රධාන ලෙසම වතුකරයේ පවතින ආර්ථික තත්වය හේතුවේ. 1979 දී යුනෙස්කෝ ආයතනය මඟින් කරන ලද සමීක්ෂණයකට අනුව අතරමග පාසල් හැරයාමට ප්‍රධාන ලෙස දිලිඳු බව බලපාන බව පෙන්වා දී ඇත.

තවද මෙම වතුකරයේ දෙමාපියන් නූගත්වීම යන කාරණය ද මෙම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට බලපායි. මෙම සමාජයේ ජීවින තත්ත්වයන් අනික් සමාජයන් හා සසඳන විට වෙනස් ස්වරූපයක් ගනී.

මෙම දෙමාපියන් එදිනෙදා ජීවත් වීමට පමණක් වෑයම් කරයි. එමෙන්ම දෙමාපියන් වැඩි වශයෙන් මෙම ආර්ථිකයට මුහුණ දීමට විදේශගත වීමත් දක්නට ලැබේ. මෙම වතුකරයේ පවුල්වල සිටින දරුවන් ප්‍රමාණය වැඩිය. එම නිසා ඔවුන්ට දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට වඩා ඔවුන්ගේ වෙනත් මූලික අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සිදුව ඇත. එහි තවත් පැතිකඩක් ලෙස පවුලේ වැඩිමහල් දරුවාට තම බාල දරුවන් බලා ගැනීමට සිදුවීම මෙන්ම තම පවුලේ ආර්ථිකයට දායක වීමට සිදුවීම නිසා ඔවුන් අධ්‍යාපනය අතරමග නවතා දමයි.

මෙම සාජයේ දෙමාපියන්ගේ නූගත් මත නිසාවෙන්ද දරුවන්ගේ පාසල් අධ්‍යාපනය අතරමග නවතී. එනම්, ගැහැණු දරුවන් වැඩිවියට පත් වූ විට එම දරුවන් විවාහ කර දීම සිදු වේ. තවද මෙම වතුකරයේ ළමා මව්වරු වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබේ.

වතුකරයේ පාසල් ඉතා සීමිත වේ. මෙම පාසල් ඉතා දුරින් පිහිටයි. මෙහි දී තම නිවසේ සිට පාසලට යෑමට තිබෙන දුර ප්‍රමාණය ද බලපායි. මෙම ප්‍රදේශවල ගමනාගමනය ද ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතී. එමෙන්ම ගමනාගමනයට විශාල මුදලක් දැරීමට සිදුවේ. මෙම කාරණා නිසා පාසලට පැමිණෙන දරුවන් ප්‍රමාණය අඩුවේ.

මෙම පාසල්වල තවත් ප්‍රධාන ගැටලුවක් ලෙස පෙනෙන්නේ අධ්‍යාපන අයිතිය සම්බන්ධ ගැටලුවකි. විශේෂයෙන්ම ඔවුන්ට තම මව්බසින් ඉගෙන ගැනීමට ඇති අවස්ථාව සීමිත වේ.

දෙමළ මාධ්‍ය පාසල්වල ප්‍රධාන විෂයයන් උගන්වන ගුරුවරුන්ගේ හිඟයක් දක්නට ලැබේ. එසේම මෙම පාසල්වල දරුවන්ට කැමති විෂය ක්ෂේත්‍රයකින් අධ්‍යාපනය ඉදිරියට සිදුකරගෙන යන්නට අවස්ථාව ඇහිරී ඇත. ඒ සඳහා ඔවුනට නගරයේ පාසල්වලට යාමට සිදුව ඇත.

තවද, පැවති සුනාමි තත්වයන්, කොවිඩ් වසංගත තත්වයන් මෙන්ම ලංකාවේ අධ්‍යාපනය තුළ විභාග කල්යාම නිසා වතුකරයේ ජනතාවට උසුලා ගත නොහැකි අසීරුතාවලට මුහුණ දීමට සිදුවිය. මේ සඳහා ඔවුනට විශාල මුදලක් යෙදවීමට අපහසු වී ඇත.

මෙම වතුකරයේ මිනිසුන් විවිධ මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම දක්නට ලැබේ. මෙහි වැඩිහිටි ජනතාව ඉතා කටුක ජීවන තත්වයක් ගත කරන අතර කය වෙහෙසන වැඩ කරති. එමෙන්ම පුරුද්දක් ලෙසත් නූගත්කම නිසාත් ඔවුන් නිරන්තරයෙන් මේවාට ඇබ්බැහි වී ඇත. මේ ආභාෂයෙන් වතුකරයේ ළමයින් ද මෙම ව්‍යසනයට භාජනය වී ඇත.

කුසලතාවයන් පිරිපුන් සමාජයක් උදෙසා අධ්‍යාපනය වැදගත් වුවද පාසල් අධ්‍යාපනය හැරයාම තුළ විවිධ ගැටලුවලට මුලුමහත් සමාජයටම මුහුණපෑමට සිදුවේ.

"හුදෙක් දැනුම ඇති කර ගැනීමක් නොව ජීවිතය සමස්තයක් කොටගෙන ඊට අදාල සියලු දේට මුහුණ දිය හැකි සමෝධානික පුද්ගලයෙකු බිහිකිරීම" යන්න ක්‍රිෂ්ණමූර්තිතුමා විසින් සඳහන් කොට ඇත.

පුද්ගලයෙක් සමාජයේ කාර්යභාරයන් සඳහා හුරුකරවීම හා සමාජ සංස්කෘතියට හුරුකරවන සමාජානුයෝජන ආයතන අතර ප්‍රධාන වන්නේ පාසලයි. නමුත් ළමයින් පාසල හැර යන්නේ නම් නිසි අධ්‍යාපනයක් ලබාදීමට නොහැකි වේ. පාසල් වසා දැමීමට සිදුවේ.

රටක අධ්‍යාපන ක්‍රමය දුර්වල වීමෙන් සමාජ ප්‍රශ්න රාශියක් ඇතිවේ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙම වතු පාසල්වල දරුවන් තුළ අධ්‍යාපනය අතරමග හැරයාම සඳහා ඉහත කරුණු ප්‍රධාන ලෙස බලපායි.

එච්.එම්.පී.ඩී. දයාරත්න
සංවර්ධන නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

ග්‍රාමීය සංවර්ධනයේදී නූතන තරුණ පරපුර දායක කර ගැනීමේ වැදගත්කම

රටක සංවර්ධනය පදනම් වන්නේ එහි ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සංවර්ධනය මතය. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් විශාල කොටසක් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජීවත්වන බැවින්, ග්‍රාම සංවර්ධනය රටේ මුළු සංවර්ධනයේ මූලික කොටසක් ලෙස සලකනු ලබයි. ග්‍රාමීය සංවර්ධනය යනු ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සමාජ, ආර්ථික, සංස්කෘතික සහ පරිසරමය තත්ත්වයන් උසස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියකි. එහි සාර්ථකත්වය තීරණය වන්නේ එම ප්‍රදේශයේ ජනතාව විශේෂයෙන්ම තරුණ පරපුර මෙම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට කෙසේ සහභාගි වනවාද යන්න මතය. සංවර්ධනය යනු එක් පිරිසකගේ උත්සාහයකට පමණක් සීමා නොවිය යුතුය. එය පරම්පරාවන් අතර එකමුතුවකින් සිදු විය යුතු ක්‍රියාවලියකි. එහිදී තරුණ පරපුරගේ නව අදහස්, ශක්තිය සහ උනන්දුව ප්‍රධාන බලශක්ති වී ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. එවිට ස්ථාවර හා සමතුලිත ග්‍රාම සංවර්ධනයක් නිර්මාණය කළ හැකි වේ.

තරුණ පරපුර යනු සමාජයක ශක්තියෙන්, නිර්මාණශීලීත්වයෙන්, නව අදහස් වලින් හා තාක්ෂණික දැනුමෙන් පිරුණු පිරිසකි. එබැවින් සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් සාර්ථක වීම සඳහා තරුණ පරපුරේ ධනාත්මක සහභාගීත්වය අත්‍යවශ්‍ය වේ.ඔවුන්ගේ නව අදහස්, නවෝත්පාදන සහ පරිසර හිතකාමී මනස යොදාගත් විට ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ජීවන තත්ත්වය ගුණාත්මකව වෙනස් කළ හැක. තරුණ පරපුරෙහි සහභාගීත්වය ග්‍රාමීය සංවර්ධන උපායමාර්ග සැලසුම් කිරීමේදී මූලික සාධකයක් ලෙස සැලකිය යුතු අතර එය රටේ ස්ථායි සංවර්ධනයේ මූලික පදනමක්ද වේ. එමඟින් තරුණයින්ට තම ග්‍රාමය පමණක් නොව රටම උසස් අනාගතයකට පත් කිරීමේ භූමිකාව ඉටු කළ හැකි වේ.

තරුණ පරපුර ග්‍රාම සංවර්ධනය සඳහා සහභාගී කරගත හැකි ආකාරය.................

1. නිර්මාණශීලීත්වය, නව අදහස් සහ නවෝත්පාදන හැකියාව

නූතන තරුණ පරපුර තාක්ෂණය, නවෝත්පාදනය, හා විද්‍යාත්මක සිතුවිලි පද්ධති පිළිබඳ දැනුමෙන් පිරිපුන්ය. ඔවුන්ගේ මෙම නව අදහස් ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මය, කුඩා ව්‍යාපාර, සහ පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපෘති වලට යොදාගත් විට, සංවර්ධනයට නව පරාසයක් ඉදිරිපත් කළ හැක. තරුණයින්ට නව අදහස්, නව තාක්ෂණික විසඳුම් සහ නවෝත්පාදන පදනම් කරගත් සංවර්ධන යෝජනා ඉදිරිපත් කළ හැක.

2. තාක්ෂණය ග්‍රාමීය ජීවිතයට හඳුන්වා දීම

තරුණයින් නව අදහස් සහ තාක්ෂණික දැනුමකින් පිරුණු පිරිසක් වන අතර සමාජයෙහි වෙනස්කම් සඳහා ආරම්භක බලශක්තිද වෙති. ඔවුන්ට තාක්ෂණය ඉගෙන ගැනීම හා භාවිතය පිළිබඳ විශාල දැනුමක් ඇත. නව තාක්ෂණ, සන්නිවේදන හා මාර්ගගත ජාල භාවිතය තුළින් තරුණයින්ට සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය වැඩි දියුණු කළ හැක. නවීන ලෝකයක තරුණ පරපුර තාක්ෂණික දක්ෂතාවයන් සහ විශාල සන්නිවේදන ජාලයක් මගින් ලෝකය සමඟ ඍජුව සම්බන්ධ වී ඇත. එය සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට විශේෂ අගයක් ලබාදේ. ඔවුන් මගින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල e-agriculture, e-learning, online marketing වැනි ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධනය කළ හැක. මෙය ග්‍රාමීය ජනතාවට ගෝලීය වෙළඳපොළට සම්බන්ධ වීමටත් උපකාරී වේ.

3. නායකත්වය හා සමාජ සංවර්ධනය

තරුණයින් යනු රටක අනාගත නායකයින්ය. තරුණයින් සමාජයේ වෙනස්කම් සඳහා ප්‍රබල නායකයන් ලෙස ක්‍රියාකරන අතර සමාජ අසාධාරණයන්ට එරෙහිව හඬ නගා සංවර්ධනයේ සාධාරණත්වය උදෙසා කටයුතු කරති. තරුණ පරපුර සමාජ සංවිධාන, තරුණ සභා, සහ පරිසර සංවිධාන තුළ නායකත්වය ගත් විට, ග්‍රාමීය ප්‍රජාව හා සක්‍රියව ඒකාබද්ධ වේ. එමගින් ඔවුන්ට ප්‍රජාමූලික සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට දායක වීමට හැකියාව ලැබේ.

4. අධ්‍යාපන හා දැනුම ලබාදීම

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල අධ්‍යාපනමය පරිසරය වර්ධනය කිරීමේ වගකීමද තරුණයින්ට සම්බන්ධ වියහැක. පාසල් සහ ග්‍රාමීය පුහුණු මධ්‍යස්ථානවලට සහය දීම, දරුවන්ට අධ්‍යාපනික උපකාර ලබාදීම, තොරතුරු තාක්ෂණය ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට හඳුන්වාදීම ආදිය සිදුකළ හැකි වේ. එය ඔවුන්ගේ වගකීමක්ද වේ.

5. රැකියා අවස්ථා නිර්මාණ

ග්‍රාමීය තරුණයින්ට ව්‍යාපාරික චින්තන පද්ධති හා නව නිපැයුම් හැකියාවන් ඇති නිසා ඔවුන් මගින් ස්වයං රැකියා නිර්මාණය කළ හැක. එවිට ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල රැකියා හිඟය අඩුවේ.

6. ග්‍රාමීය සංස්කෘතිය හා අගයන් රැකීම

තරුණ පරපුර සමාජයේ සාධාරණත්වය, සමගිය හා විවිධත්වය පවත්වා ගැනීමට ඉතාමත් වැදගත් වේ. ඔවුන් සමාජ සේවා, ස්වේච්ඡා සංවිධාන හා ප්‍රජාමූල සංවර්ධන වැඩසටහන් තුළ සක්‍රීයව දායක වන අතර ජනතාව අතර අවබෝධය හා සහයෝගය වර්ධනය කරයි. තරුණ සංස්කෘතික කලාප, ක්‍රීඩා හා සංස්කෘතික කටයුතු ඔස්සේ ජාතික එකමුතුවද දියුණු වේ. තරුණ පරපුර ග්‍රාමීය සංවර්ධනයේ සක්‍රීය සාමාජිකයන් වූ විට, ඔවුන් මගින් පාරම්පරික සංස්කෘතික අගයන්, පරිසර හිතකාමී ජීවන රටා, සහ ග්‍රාමීය අත්දැකීම් නව පරපුරකට ලබා දිය හැක.

7. පරිසර සංවර්ධනය හා ස්ථාවරතාව

අද ලෝකය මුහුණ දෙන විශාල අභියෝගයක් වන්නේ පරිසර විනාශයයි. ග්‍රාමීය පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සංවර්ධනයේ අත්‍යවශ්‍ය කොටසකි. තරුණ පරපුර පරිසර හිතකාමී මනසක් සහිත පරපුරක් වන බැවින් පරිසර සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලියට විශාල දායකත්වයක් දක්වයි. පරිසර හිතකාමී අදහස් සහ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන එමින් පරිසර ආරක්ෂණය සහ ස්ථාවර සංවර්ධනයට දායක වේ. තරුණ පරපුරට වනාන්තර රෝපණය, පිරිසිදු කිරීමේ කාර්යයන් හා පරිසර හිතකාමී ජීවන රටා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වගකීමක් ඇත.

8. රටපුරා සංවර්ධනයේ සමතුලිතතාවය

ග්‍රාමීය තරුණයින් තම ප්‍රදේශවලින් නගරවලට ගමන් නොකර තම ගමවල සංවර්ධනයට කැප වූ විට, රටේ සංවර්ධනය නගර-ග්‍රාමීය අසමතුලිතතාවයකින් තොරව ඉදිරියට ගමන් කරයි. තරුණයින්ට තම ග්‍රාමයේ ජනතාව සමඟ එකමුතුවෙන් කටයුතු කරමින් සමාජය පිරිසිදු, සාධාරණ සහ එකමුතු තත්ත්වයකට ගෙන යාමට වගකීමක් ඇත. ප්‍රජා සංවිධාන, ස්වේච්ඡා සංවිධාන හා සමාජ සේවා ක්‍රියාකාරකම් තුළ සක්‍රීයව සහභාගී වීම ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන වගකීමකි. රජයේ සංවර්ධන වැඩසටහන්, තරුණ සංවිධාන, සහ මූල්‍ය සහය වැඩසටහන් වලට සක්‍රීයව එක් විය යුතු අතර ඒ මඟින් ග්‍රාම සංවර්ධනය සඳහා වන තම අදහස් හා දායකත්වය ජාතික ප්‍රතිපත්තිවලට ගෙන යා හැක.

9. ආර්ථික සංවර්ධනයට දායකත්වය

ග්‍රාමීය ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීම තරුණයින්ගේ අත්‍යවශ්‍ය වගකීමකි. ග්‍රාමීය කෘෂිකර්මය, කුඩා ව්‍යාපාර හා නවෝත්පාදන ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම මගින් ඔවුන්ට ග්‍රාම ආර්ථිකය ශක්තිමත් කළ හැක. තරුණ ව්‍යාපාරිකයන්ට තාක්ෂණික දැනුම හා නව ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ උනන්දුව මගින් නව

රැකියා අවස්ථා උත්පාදනය කළ හැක. තරුණ ව්‍යාපාරිකයන්, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම, නව නිෂ්පාදන මාර්ග හඳුන්වා දීම ආදී ක්‍රියාකාරකම් ඔස්සේ ජාතික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කළ හැක. තරුණ ව්‍යාපාරිකයන් සහ නවෝත්පාදනකරුවන් මගින් රටේ ආර්ථිකයට ශක්තිමත් බලපෑමක් ඇති වේ. කුඩා හා මධ්‍යම ව්‍යාපාර, තාක්ෂණික ආයතන, කෘෂිකාර්මික නවෝත්පාදන ව්‍යාපෘති ආදී ක්ෂේත්‍රවල තරුණයින්ගේ සහභාගීත්වය හා රැකියා අවස්ථා වැඩි කරමින් ජාතික ආදායම ඉහළ දැමීමට උපකාරී වේ.

තරුණ පරපුර සඳහා ලබාදිය යුතු අවස්ථා...........

- ☞ තරුණ නායකත්ව පුහුණු වැඩසටහන්
- ☞ කුඩා ව්‍යාපාර සහ ආයෝජන සහාය
- ☞ අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණු වැඩසටහන්
- ☞ තොරතුරු හා තාක්ෂණික පහසුකම්

නූතන තරුණ පරපුර ග්‍රාමීය සංවර්ධනයේ හදවත ලෙස ක්‍රියාත්මක වියයුතු අතර ඔවුන්ගේ ශක්තිය, දැනුම, හා නවෝත්පාදන හැකියාව ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ආර්ථිකය උසස් කිරීමටත්, ග්‍රාමීය සමාජය නව මට්ටමකට ගෙන යාමටත් අත්‍යවශ්‍යය වේ. ඒ සඳහා රජය, අධ්‍යාපන ආයතන සහ සමාජයම එක්ව තරුණයින්ට අවස්ථා, මඟපෙන්වීම හා විශ්වාසය ලබාදිය යුතුය. එවිට " තරුණ පරපුරේ දායකත්වය මත පදනම් වූ ග්‍රාමීය සංවර්ධනයක්" ඇතිවී මනාව ස්ථාවර වූ, සාධාරණ හා සමතුලිත රටක් නිර්මාණය කරගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

සුභානි පියසිංහ
සංවර්ධන නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

ළමා මනස හා ස්මාර්ට් දුරකථන

නවීන ලෝකයේ තාක්ෂණය ඉතා වේගයෙන් වර්ධනය වීමේ විශිෂ්ට ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් ස්මාර්ට් දුරකථන හඳුන්වා දිය හැකි ය. ළමා මනස යනු ඉතා සංවේදීවූත්, මෘදුවූත්, සරලවූත් මානසික තත්වයකි. එමෙන්ම ළදරු හෝ ළමා අවධියේ සිතුවිලි හැසිරීම් හා චේතනාගත පුද්ගලික ලක්ෂණ ය.

ස්මාර්ට් දුරකථනයේ ආරම්භය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී 1973 වර්ෂයේ මොටරෝලා(Motorola) සමාගම විසින් ලොකයේ ප්‍රථම ජංගම දුරකථනය නිපදවිය. එය Motorola Dyna TAC ආයතනය විසින් නිපදවන ලදි. ලෝකයේ ප්‍රථම ස්මාර්ට් දුරකථනය ලෙස 1992දී IBA Simon Personal Communicator නමින් දුරකථනයක් හඳුන්වා දෙන ලදි. වර්තමානය වන විට ස්මාර්ට් දුරකථනය කථා කිරීමට භාවිතා කරනු ලබන උපකරණයක් පමණක් නොව පරිගණකයක්, කැමරාවක් හා GPS උපකරණය සහ විනෝද උපකරණයක් ලෙස ක්‍රියාකරන ලද බහුමාධ්‍යය ඒකකයක් ලෙසින් හඳුනා ගත හැකි ය.

කාර්ය බහුල හා කලබලකාරී පරිසරය තුළ කුඩා ළමුන් නිශ්ශබ්දව හා ඉතා කීකරු ලෙසින් සාමකාමීව දෙමාපියන් මත රඳවා තබා ගැනීමට වර්තමානයේ සිදු කරනු ලබන ප්‍රධානතම උපක්‍රමය ලෙස ස්මාර්ට් දුරකථන භාවිතය හඳුනා ගත හැකි ය. මෙම නවීන උපාංග තුළින් කුඩා දරුවන්ගේ මනසට සිදු වන බලපෑම අතිමහත් ය.

ස්මාර්ට් දුරකථන භාවිතයෙන් ළමා මනස සිදු වන බලපෑම ප්‍රධාන ධනාත්මක හා සෘණාත්මක බලපෑම් කොටස් 02ක් හඳුනා ගත හැකි ය. ධනාත්මක බලපෑම් ලෙස,

- **අධ්‍යාපනික අවස්ථා** - දුරකථන මඟින් ළමයින් අන්තර්ජාලය හරහා අධ්‍යාපනය හා සම්බන්ධ වීඩියෝ, අභ්‍යාස වැනි ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වේ. මහමගින් ඉගෙනීම් රටාව සජීවීව, රසවත්ව හා ක්‍රියාශීලීව සිදු කිරීමට හැකි ය.
- **තොරතුරු සෙවීමේ හැකියාව** - නවීන තාක්ෂණය පිළිබඳ පුළුල් දැනුවත් බවක් ලබා ගැනීමට හැකි අතර එමගින් නව දැනුම සෙවීමට උනන්දුවක් ඇති වේ.

- **නවෝත්පාදන සහ නිර්මාණශීලීත්වය** - Photography, Video editing, Graphic Design වැනි ක්ෂේත්‍ර Mobile App මඟින් නිර්මාණශීත්වය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට හැකි ය. ඕනෑම ගැටලුවකට නව අදහස් හා විකල්ප විසඳුම් ද සොයා ගත හැකි ය.
- **සන්නිවේදන කුසලතා වර්ධනය** - දුරස්ථව සිටින නෑදෑ හිතමිතුරන් සමඟින් අදහස් හුවමාරු කිරීම, විදේශගත සිටින පුද්ගලයන් සමඟින් අන්තර් සබඳතා පැවැත්වීම, සියලු දෙනා එකම ජාලයකින් සම්බන්ධ වීමට මහමගින් හැකියාව ලැබේ.
- **දැනුම යාවත්කාලීන වීම** - ලොව පුරා ස්මාර්ට් දුරකථන භාවිතයෙන් නව දැනුම හුවමාරුව හා දැනුම යාවත්කාලීන වීම මහමගින් සිදු වේ.
- **හදිසි අවස්ථාවන් වල දී උපකාරී වීම** - හදිසි අවස්ථාවල දී සන්නිවේදනය කිරීමේ හැකියාව ජංගම දුරකථන මඟින් පහසු කර ඇත. අතීතයේ දරුවන් ජංගම දුරකථන රැගෙන නිවසින් බැහැරව නොගිය අතර එවිට හදිසි අවස්ථා වල දී සන්නිවේදන කිරීමේ ගැටලු වලට මුහුණ දෙන ලදි. නමුත් වර්තමානයේ ඇමතුමක්, කෙටි පණිවිඩයක් යැවූ සැණින් පණිවිඩය හෝ හදිසි අවස්ථාව පිළිබඳ දැන ගත හැකි වේ.
- **ක්ෂණිකව දැනුම ලබා ගැනීමේ හැකියාව** - නූතනයේ පොතක් කියවීමට වඩා වේගයෙන් ඕනෑම තැනක සිට අවශ්‍ය ඕනෑම දෙයක් නිශ්චිතව මූලාශ්‍ර සහිතව සොයා ගැනීමට ස්මාර්ට් දුරකථනයෙන් හැකියාව ලැබේ.
- **පරිගණක හා විදේශගත කුසලතා වර්ධනය කිරීම**

මෙලෙසින් නිසි අයුරින් භාවිතා කළහොත් ළමයින් තාක්ෂණය කෙරෙහි ඇති හැකියාවන් වර්ධනය වේ. වර්තමානයේ තාක්ෂණය දරුවාගේ පාසල් ඉගෙනීමේ කොටසක් වන අතර දරුවන් ද මේ පිළිබඳ වැඩි නැඹුරුතාවයක් දක්වයි.

ස්මාර්ට් දුරකථන භාවිතයෙන් ළමා මනසට සිදු වන අහිතකර බලපෑම් රාශියකි.

- **මොළයේ සංවර්ධනයට සිදු වන බලපෑම** - කුඩා අවධියේ දී මොළය ප්‍රමාණයෙන් තුන් ගුණයක් පමණ දරුවන්ගේ වර්ධනය වන අතර මෙම වර්ධනය වැඩිහිටි වයස දක්වා සිදු වේ. අධ්‍යයන වලින් හෙළි වී ඇති කරුණු මත දීර්ඝ කාලයක් දුරකථන තිර භාවිතා කිරිමේන් එය දරුවාගේ මොළයේ ක්‍රියාකාරිත්වයට කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් සිදු වන බවය. බුද්ධි වර්ධනයේ ප්‍රමාදයන්, ඉගෙනුම් දුර්වල වීම, ආවේගශීලී බව වැඩි වීම, දෙයක් තනිව කිරිමේ හැකියාව අඩු විම සිදු වේ.
- **ශාරීරික වර්ධනයට ඇති වන බලපෑම** - ක්‍රියශීලීව දුව පැන සෙල්ලම් කරන ලද ළමුන් අද වන විට දුරකථන තිරය ඉදිරිපිට රඳවන තාක් කල් ශරිරයේ කැලරි පවා දහනය සිදු නොවේ. මෙම නිසා ශාරීරිකව වෙහෙස වන සෙල්ලම් කිරිමට කුඩා ළමුන් පෙළඹවිම දෙමාපියන් සතු වේ. වැඩි

වශයෙන් දරුවන් ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම්වලට අනුගත කිරීමෙන් පසුව සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාවකට යොමු කර පසුව නවීන තාක්ෂණයට යොමු කළ යුතු ය.

- **දරුවන් ප්‍රචණ්ඩත්වයට පත් වීම -** බොහෝ කුඩා දරුවන් දුරකථන වල දිගු කාලයක් රැඳී සිටීම හේතුවෙන් ආක්‍රමණශීලී ගත් ලක්ෂණවලින් යුක්ත වන බව පර්යේෂණ මගින් තහවුරු වී ඇත. මෙහිදී හිතුවක්කාර ගති ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරයි. මෙම නිසා දරුවා නිහඬ කිරීම සඳහා දුරකථන භාවිතා කිරීමෙන් තොරව සෙල්ලම් බඩු භාවිතා කිරීම සිදු කළ යුතු ය.
- **විකිරණ සඳහා නිරාවරණය වීම -** ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ වාර්තා වලට අනුව විකිරණ විමෝචනය හේතුවෙන් දුරකථන හා වෙනත් රැහැන් රහිත උපකරණ භාවිතයෙන් දරුවන්ට පිළිකාකාරක තත්ව පවා ඇති විටම හේතු වී ඇත.
- **සමාජ සබඳතා අඩු වීම -** දරුවන් තනිවම හුදකලා විටම පත් වන නිසා සමාජ බැඳීම මහමගින් අවම වේ. ළමයින් තාක්ෂණය සමඟ වැඩි කාලයක් ගත කරන්නේ නම් මිනිසුන් සමඟ ගත කරන ලද කාලය අල්ප වශයෙනි. මෙම තත්වය නිසා දරුවාගේ ඉදිරි අනාගතයට හානිදායක විය හැකි ය. දෙමාපියන් සමඟ පවා සන්නිවේදනය අඩු වේ.
- **මානසික විවේකය අහිමි වීම**
  තාක්ෂණයට ඇබ්බැහි වූ කුඩා දරුවන් හට විවේකය අහිමි වී යයි. එය නොමැත වී විට ආවේගශීලීන් බවට පත් වේ.

මීට අමතරව සොබාදහමට නිරාවරණය නොවීම, ඇස් පෙනීමට හානී සිදුවීම, ඇබ්බැහි වීම යනාදිය අයහපත් බලපෑම් සිදු වේ. මෙම තත්වයෙන් මිදීමට නම් ළමයින් දුරකථන භාවිතා කරන කාලය සීමා කිරීම, යහපත් දෙයට පමණක් යොදා ගැනීම පුරුදු පුහුණු කිරීම සිදු කළ හැකි ය. එම නිසා මේ පිළිබඳ ප්‍රධාන වගකීම මව්පියන්, ගුරුවරුන් හා සමාජයේ වැඩිහිටියන් ද හිමි වේ.

ස්මාර්ට් දුරකථනය විනාශකාරී අවියක් නොකරගනිමින් දැනුම වර්ධනය සඳහා උපකාර මඟක් බවට පත්කර ගත යුතු ය. එම නිසා ළමා මනස ආරක්ෂා කර ගනිමින් තාක්ෂණය යොදා ගැනීමට සියලු දෙනාගේම යුතුකමක් මෙන්ම වගකීමකි. එවිට මතු පරපුර යහපත් සාරධර්ම ගුණධර්ම වලින් සපිරුණු ළමයින් බිහි කිරීම තුළින් අපේ අනාගතය ද සුරක්ෂිත වනු ඇත.

එච්.එම්.ජී.කේ. නවරත්න
සංවර්ධන නිලධාරී
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

බහුමාන දරිද්‍රතාවය පිටුදැකීම තුළින් ලස්සන ජීවිතයක් ළඟාකර ගනිමු

වර්තමාන රජයේ "පොහොසත් රටක්-ලස්සන ජීවිතයක් " ප්‍රතිපත්තියට අනුව පොහොසත්වීම යනු ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් වීම පමණක් නොවන අතර අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, යහපත් ජීවන තත්ත්වය සහ ආකල්පමය වශයෙන් ද ශක්තිමත් වීම තුළින් පුද්ගල පෞරුෂයේ වර්ධනය, රටේ ආර්ථික සංවර්ධනය හා බද්ධ වෙමින් ජීවන මට්ටම උසස් තත්වයකට පත්වීම ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත. මේ අනුව පුද්ගලයෙකුගේ හෝ ආර්ථිකයක දරිද්‍රතාවය අවම කරලීම තුළින් පොහොසත් වීම ළගාකරගත හැකිය.

පුද්ගලයෙකුගේ මූලික අවශ්‍යතාවයන් සතුටුදායක මට්ටමකින් ඉටුකරගත නොහැකි නම් එවැන්නෝ දිළින්දන් ලෙස සරලව අර්ථ දැක්වේ. සමස්ත මානව සමාජය තුළම වර්ධනය වෙමින් පවත්නා සමාජ ප්‍රශ්නයක් ලෙස දිළිඳුකම නැතහොත් දරිද්‍රතාවය (poverty) හඳුන්වා දියහැකි අතර, දරිද්‍රතාවය පිළිබඳව විවිධ ප්‍රවේශයන් ඔස්සේ විවිධාකාරයට නිර්වචනයන් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර පොදුවේ හඳුනාගත හැකි විශ්වීය නිර්වචනයක් තවම ඉදිරිපත්වී නැත. 1979 දී හැකියාවන් පිළිබඳ ප්‍රවේශයට අනුව අමාත්‍ය සෙන් දක්වන ආකාරයට දරිද්‍රතාවය යනු "පුද්ගලයෙකුට ආත්ම අභිමානයෙන් යුතුව ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමට අදාළව තිබිය යුතු ශක්‍යතාවන් නොමැති තත්ත්වයකි."

බහුමානිය සංකල්පයක් වන දරිද්‍රතාවය ප්‍රධාන මාන තුනක් ඔස්සේ දැක්විය හැකි බව 1992 දී chamber නම් ආර්ථික විද්‍යාඥයා අදහස් දක්වා ඇත. එනම්; පැවැත්ම, ආරක්ෂාව සහ ආත්මාභිමානයයි.

1977 දී නිකුත් කරන ලද එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනට අයත් මානව සංවර්ධන වාර්තාවේ ද පොදු දෘෂ්ඨිකෝණ තුනක් ඔස්සේ දරිද්‍රතාවය අවධානයට ලක්කර ඇත. එනම්,

- සමාජීය විද්‍යා විශ්වකෝෂය දක්වා ඇති විග්‍රහය
- ගැමි සමාජය දිළිඳුකම/දුප්පත්කම හඳුන්වා දෙන ආකාරය
- ආර්ථික විද්‍යාඥයින්ගේ හා සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ ශාස්ත්‍රිය විග්‍රහය

සමාජීය විද්‍යා විශ්වකෝෂයට අනුව, දුප්පත්කමේ පැතිකඩ තුනකි. එනම්

- සමාජීය දුප්පත්කම (Social poverty)
- සදාචාරමය දුප්පත්කම (Moral poverty)
- අන්ත දුප්පත්කම/නිදන්ගත දුප්පත්කම (Chronic poverty)

සමාජීය දිළිඳුකමට දේපල , ධනය, ජීවනමට්ටම ආදී ආර්ථික සාධකවල අසමානතාව මෙන්ම අසම්මත පහත් සමාජ සම්බන්ධතා මත යැපීම, සූරාකෑමට බඳුන්වීම, සමාජයෙන් කොන්වීම ආදි

විවිධ කරුණු ඇතුලත් වන්නාවූ සමාජමය අසමානතාවන්ද ඇතුලත් වේ. මෙබඳු සමාජ ස්ථරයන්ගේ දුප්පත්කම වූ කලි සුවිශේෂ මට්ටමක ආදායමක් හෝ දේපලක් නොහගවන්නාවූ සාපේක්ෂ දෙයකි.

සදාචාරමය දිළිඳුකම යනු, සමාජයේ හෝ එහි උප සංස්ථා සමූහ ආදියේ පවත්නා අගනාකම් පද්ධතිය තුළ දිළිඳුකමට ඇති ස්ථානයයි. එය සදාචාරමය වශයෙන් පිළිගනු ලබන්නේද යන්න හා කවර නම් වූ සමාජ තත්ත්වයක් දුප්පත්කම විසින් පුද්ගලයාට ආරෝපනය කරනු ලබන්නේද, කවර සමාජ තත්ත්වයක් ලබාගැනීමේන් පුද්ගලයා එයින් වලකනු ලබන්නේද යන්න මෙයින් අර්ථවත් කෙරේ.

අන්ත දිළිඳුකම යනු, තමන්ගේ ජීවන නඩත්තුව කිසිසේත්ම පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාවක් නොමැති විම මින් අදහස් කෙරේ. එනම් ආහාරපාන, ඉදුම්හිටුම්, ඇඳුම්පැළඳුම් උපයා ගැනීම සඳහා හැකියාවක් නොමැති කමයි. බාහිර ආධාර උපකාර නොමැති සාම්ප්‍රදායිකව පිළිගත් අවම ජීවන මට්ටම හෝ පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වීමයි. අවම ජීවන මට්ටම සෑම කාලයකම නිශ්චය කෙරෙන අතර එයින් පහළ ජනයා දුගී අය වශයෙන් සැලකෙන අතර, ඒ අයට රාජ්‍ය අංශයේ හෝ වෙනත් සුභ සාධන අංශවලින් ආධාර උපකාර ඉල්ලා සිටිමට පුළුවන.

ගැමි සමාජය දිළිඳුකම හඳුන්වාදී ඇති ආකාරයට "දවසකට හොඳ ආහාර වේලක්, අදින්න ඇඳුමක්, ණය නොවී සිටීමට ආදායම් මර්ගයක්, වගාකිරිමට ඉඩමක් ඇත්නම්" දිළින්දෙකු නොවන බවයි.

ආර්ථික විද්‍යාත්මක විග්‍රහයට අනුව, බොහෝවිට දිළිඳුකම වටහාගන්නේ ආදායම් අඩුකම නිසා ජීවන මාර්ගයක් නොමැති වීමේන් ඇතිවූ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. එනම් ජනතාවගේ ද්‍රව්‍යාත්මක යහපැවැත්ම සහතික වන අයුරින් ඔවුන්ගේ මූලික අවශ්‍යතා වන ආහාරපාන, ඇඳුම්පැළඳුම්, බෙත්හේත්, අධ්‍යාපනය වැනි දෑ මිලදී ගත හැකි ආකාරයට ආදායමක් උපයා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැතිවීමයි.

සමාජ විද්‍යාත්මක විග්‍රහය අනුව, දිළිඳුකම, සාපේක්ෂ දිළිඳුකම,නිදන්ගත/පරම දිළිඳුකම ලෙස වර්ග කොට ඇත. සාපේක්ෂ දිළිඳුකම යනු, එක් පන්තියකට සාපේක්ෂව තවත් පන්තියක ආදායම් විෂමතාවයයි. ඒ අනුව එක් සමාජයක් තුළ පන්ති ගණනාවක් තිබෙන විට ඉහළ ධනපති පන්තියට සාපේක්ෂව අනෙක් හැම පන්තියක්ම දුගීභාවයට අයත්වේ.

අන්ත දිළිඳුකම නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතාව, නිදන්ගත දුගීබව ලෙසද හැඳින්වේ. ජීවත්වීම සඳහා අවම මූලික අවශ්‍යතාවයන් සපයා ගැනීමට නොහැකි තත්ත්වය මේ නමින් හැඳින්වේ. මෙහිදී ආදායමෙන් 80% තම ආහාරපාන සඳහාම වියදම් කරන මට්ටමක් පවතී. එය දරිද්‍රතා රේඛාව වශයෙන් දැක්වේ. දිළිඳුමේ ව්‍යාප්තිය මත එය ග්‍රාමීය, නාගරික, වතු අංශය ලෙසද බෙදා දැක්වේ.

දරිද්‍රතාවය මැනීම සඳහා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් හා දේශිය වශයෙන් පිළිගත් නිර්නායක පවති.ජාත්‍යන්තර නිර්නායක ලෙස,

- මානව දරිද්‍රතා දර්ශකය
- ජිනි සංගුණකය
- දුගීබවේ පරතර දර්ශකය
- දරිද්‍රතා රේඛාව භාවිතා කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා රේඛාව සකස් කිරීමේදී ඊට අදාල මූර්ත පරිභෝජන වියදම තුළින් එක් අවම පෝෂණ මට්ටමක් සපුරා ගතහැකි ආකාරයට සකස්කරනු ලැබේ. එම අවම පෝෂණ මට්ටම වනුයේ කිලෝකැලරි 2095 කි. මෙය දිනකට අදාල ප්‍රමාණයයි. මෙම දරිද්‍රතා රේඛාව ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී විශේෂ ලක්ෂණ දෙකක් යොදා ගනියි.

1. මෙම දරිද්‍රතා රේඛාව යම්කිසි මූර්ත පරිභෝජන මට්ටමකට අදාලව ස්ථාවර කර තිබීම.

2. පුද්ගලයාට අදාල සුභසාධන මට්ටම ඔහුගේ ඒකපුද්ගල පරිභෝජන වියදම හරහා මනින අතර උද්දමනය තුළින් වන මිලදී ගැනීමේ හැකියාවේ වෙනස්කම් මිල දර්ශයක් යොදා ඉවත් කරනු ලැබේ.

1. Absolute Poverty line -- නිරපේක්ෂ දරිද්‍රතා රේඛාව
2. Relative Poverty line -- සාපේක්ෂ දරිද්‍රතා රේඛාව

දිනකට එක් පුද්ගලයකු සතු ක්‍රයශක්ති සාමාන්‍ය මුදල ඇ:ඩො: 1ට අඩුනම් එය නිරපේක්ෂ දුගී බවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 6.5 % ක් මෙම ගණනය කිරීමට අනුව දුගී බවට අයත්වේ. දිනකට එක් පුද්ගලයකු සතු ක්‍රයශක්ති සාමාන්‍ය මුදල ඇ:ඩො: 2 ට අඩුනම්, සාපේක්ෂ දිළිදුකම වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 45%ක් මේ තුළට අයත් වේ.

දේශිය වශයෙන් ලංකාවේ භාවිතා කරන නිර්නායක ලෙස,

- මානව දරිද්‍රතා දර්ශකය
- ගිනි සංගුණකය
- දුගීබවේ පරතර දර්ශකය
- දරිද්‍රතා රේඛාව භාවිතා කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා රේඛාව සකස් කිරීමේදී ඊට අදාල මූර්ත පරිභෝජන වියදම තුළින් එක් අවම පෝෂණ මට්ටමක් සපුරා ගතහැකි ආකාරයට සකස්කරනු ලැබේ. එම අවම පෝෂණ මට්ටම වනුයේ කිලෝකැලරි 2095 කි. මෙය දිනකට අදාල ප්‍රමාණයයි. මෙම දරිද්‍රතා රේඛාව ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී විශේෂ ලක්ෂණ දෙකක් යොදා ගනියි.

1. මෙම දරිද්‍රතා රේඛාව යම්කිසි මූර්ත පරිභෝජන මට්ටමකට අදාලව ස්ථාවර කර තිබීම.

2. පුද්ගලයාට අදාල සුභසාධන මට්ටම ඔහුගේ ඒකපුද්ගල පරිභෝජන වියදම හරහා මනින අතර උද්දමනය තුළින් වන මිලදී ගැනීමේ හැකියාවේ වෙනස්කම් මිල දර්ශයක් යොදා ඉවත් කරනු ලැබේ.

දරිද්‍රතාවය ගැන විග්‍රහකිරීමේ දී තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක ගැන අවධානය කිරීමද වැදගත් වේ. 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රටවල් එකසිය අනූතුනේම සියලුම දෙනාට යහපත් අනාගතයක් සාක්ෂාත් කරගැනීමේ සැලැස්මක් අනුමත කළහ.ඉදිරි වසර 15 තුළ අන්ත දුප්පත්කම තුරන් කිරීමට,අසමානතාවයට හා අයුක්තියට එරෙහිව සටන් කිරීමට සහ අපේ පෘථිවිය ආරක්ෂා කිරීමට මාවතක් සකස් කළහ. මෙම 2030 න්‍යාය පත්‍රයෙහි මූලිකකරුණු වනුයේ,තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක17(Sustainable Development Goals)වන අතර එමගින් අපට අවශ්‍යය ලෝකය ඉතා පැහැදිලිව නිර්වචනය කර ඇති අතර මෙහි පළමු අරමුණ ලෙස දක්වා ඇත්තේ "සියලු තන්හී පවතින සෑම ආකාරයකම දුගී බව අවසන් කිරීමයි. "

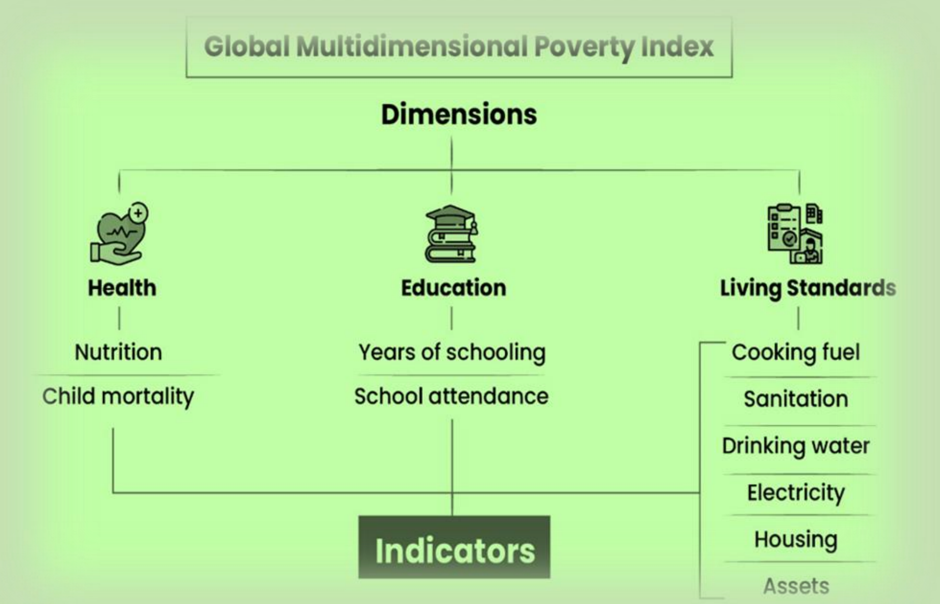

වර්තමානයේ දී දිළිඳුකම නැතහොත් දරිද්‍රතාවය විග්‍රහ කරනුයේ බහුමාන සංකල්පයක් (Multi-Dimensionally) ලෙසය. ඒ අනුව මූල්‍යමය වශයෙන් පවතින දිළිඳුභාවයට වඩා අධ්‍යාපනය,සෞඛ්‍යය හා පොදු පහසුකම් සඳහා වන ප්‍රවේශතාවය යන කරුණු මෙන්ම සමාජ සංවර්ධනය හා මානව සබඳතා, සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් හා දේශපාලන දැණුවත්භාවය යන සියලු කාරණා මෙහිදී සැලකිල්ලට ගනු ලබන අතර වර්තමාන ලෝකයේ දරිද්‍රතාවය විග්‍රහා කිරීමේදී මෙම කාරණා කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු වී ඇත.

දරිද්‍රතාවය සඳහා පුද්ගලයෙකුගේ ආදායමට අමතරව පුද්ගල ආකල්ප හා චර්යාවන් මෙන්ම සමාජයීය හා සංස්කෘතික කාරණාද බලපානු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා ජන හා සංඛ්‍යාලේඛණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2019 වසරේ ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද බහුමාන දරිද්‍රතා වාර්තාවේ දත්ත වලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම පුද්ගලයින් හය දෙනෙකුගෙන්ම එක් අයෙකු බහුමාන දරිද්‍රතාවයෙන් යුක්ත බවද එම ජනතාවගෙන් 80% ක් පමණ ජීවත්වන්නේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බවද අනාවරණය වේ. ඔවුහු මූල්‍යමය වශයෙන් මෙන්ම, යටිතල පහසුකම්,අධ්‍යාපනය,සෞඛ්‍යය ආදී අංශවලදී මෙරට නාගරික පදිංචිකරුවන්ට සාපේක්ෂව ඉතා පහල මට්ටමක පවතී.

දරිද්‍රතාවයේ සියලු මානයන් තුළ ජීවත්වන සෑම වයස් කාණ්ඩයකම පිරිමින්, කාන්තාවන් සහ ළමුන්ගේ දිළිඳු ජනගහන අනුපාතය බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය (Multi-Dimensional poverty index –

MPI) දැක්වේ. MPI යනු හුදු සංඛ්‍යාලේඛනයක් පමණක් නොවේ. එය රටක ජාතික ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි මෙවලමකි. මෙය ජාතික බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය හා ළමා බහුමාන දරිද්‍රතා දර්ශකය ලෙස වර්ග කෙරේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ:

ශ්‍රී ලංකා මහබැංකු වාර්තාව 2023
ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තු වාර්තාව -2019
සටහන සඟරාව, ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව,2017
අන්තර්ජාල ලිපි

එස්.එම්.යූ.බී. සමරකෝන්
පුහුණු හා පර්යේෂණ නිලධාරි
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය
පිළිමතලාව

ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය මඟින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන ප්‍රජාශක්ති විද්‍යුත් මාධ්‍ය සඟරාව ඔස්සේ විවිධ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්..........

- පර්යේෂණ
- පුහුණු වැඩසටහන්
- අධ්‍යයනයන්

වල නිරතව ඔබ ලද අත්දැකීම් බෙදා හදා ගන්නට අප සූදානම්.

ඔබේ අත්දැකීම් ලියන්න අපට..................

- ✓ ***ලිපියක් නම්.........*** A4 පිටු 3-6 අතර
- ✓ ***නිර්මාණයක් නම්.........*** සඳැස් හෝ නිසැඳැස් A4 පිටු 1
- ✓ Font - Skoola potha
- ✓ Font Size – 12

dodd.dtri@gmail.com
ග්‍රාම සංවර්ධන අභ්‍යාස හා පර්යේෂණ ආයතනය,
ග්‍රාම සංවර්ධන මාවත,
පිළිමතලාව